

**ANALIZA ODŠKODNINSKIH ZAHTEVKOV ZA
ŠKODO, KI SO JO POVZROČILE ŽIVALI
ZAVAROVANIH PROSTO ŽIVEČIH ŽIVALSKIH
VRST V LETU 2014**

Sabina Žnidarič
mag. Urška Mavri
Ljubljana, 26. 4. 2016

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	5
2. ŽIVALI ZAVAROVANIH VRST	6
2.1 Uveljavljanje pravice do izplačila odškodnine	6
2.2 Časovni pregled nastanka škode	6
2.3 Povzročitelji škode in odobrena finančna sredstva	7
2.4 Območje nastanka škode	9
2.5 Premoženje, na katerem je nastala škoda	10
2.6 Višina odškodnin	14
2.7 Zavrtnjeni odškodninski zahtevki	14
3. RJAVI MEDVED (<i>Ursus arctos</i>)	16
3.1 Časovni pregled nastanka škode	16
3.2 Območje nastanka škode	18
3.3 Premoženje, na katerem je nastala škoda	19
4. VOLK (<i>Canis lupus</i>)	21
4.1 Časovni pregled nastanka škode	21
4.2 Območje nastanka škode	23
4.3 Premoženje, na katerem je nastala škoda	23
5. SADJARSTVO	24
5.1 Povzročitelji škode na področju sadjarstva	24
6. MATERIALNA ŠKODA	25
6.1 Povzročitelji druge materialne škode	25

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst.	7
Preglednica 2: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst glede na vrsto premoženja.....	11
Preglednica 3: Število zavrnjenih in vloženih odškodninskih zahtevkov glede na povzročitelja škode.....	15
Preglednica 4: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki jo je povzročil rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>).	19
Preglednica 5: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki jo je povzročil volk (<i>Canis lupus</i>).	24
Preglednica 6: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki je bila povzročena na področju sadjarstva.	24
Preglednica 7: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo druge materialne škode.	25

KAZALO SLIK

Slika 1: Število opaženih škodnih dogodkov, ki so jih povzročile živali zavarovanih vrst.....	6
Slika 2: Deleži škodnih dogodkov glede na najpogostejše povzročitelje škode.....	8
Slika 3: Deleži odobrenih finančnih sredstev glede na najpogostejše povzročitelje škode.....	8
Slika 4: Škoda, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst v letu 2014.	9
Slika 5: Škodni dogodki in odobrena finančna sredstva, glede na statistično regijo.	10
Slika 6: Število škodnih dogodkov glede na vrsto premoženja.....	11
Slika 7: Odobrena finančna sredstva glede na vrsto premoženja v EUR.....	12
Slika 8: Deleži škodnih dogodkov glede na vrsto premoženja.	12
Slika 9: Deleži odobrenih finančnih sredstev glede na vrsto premoženja.	13
Slika 10: Delež škodnih dogodkov v primerjavi z deležem odobrenih finančnih sredstev - odškodnine za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst.	13
Slika 11: Število odškodninskih zahtevkov glede na višino odobrenih finančnih sredstev.....	14
Slika 12: Delež zavrnjenih odškodninskih zahtevkov glede na vrsto premoženja.	15
Slika 13: Število opaženih škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (Ursus arctos).....	16
Slika 14: Število škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (Ursus arctos) v obdobju od leta 2006 do 2014.	17
Slika 15: Odobrena finančna sredstva za škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (Ursus arctos) v obdobju od leta 2006 do 2014.	17
Slika 16: Škodni dogodki, ki jih je povzročil rjavi medved (Ursus arctos).....	18
Slika 17: Deleži škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (Ursus arctos) glede na življenjsko območja rjavega medveda.	19
Slika 18: Delež škodnih dogodkov v primerjavi z deležem odobrenih finančnih sredstev - odškodnine za škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (Ursus arctos).	20
Slika 19: Število opaženih škodnih dogodkov, ki jih je povzročil volk (Canis lupus).	21
Slika 20: Število škodnih dogodkov, ki jih je povzročil volk (Canis lupus) v obdobju od leta 2006 do 2014. .	22
Slika 21: Odobrena finančna sredstva za škodo, ki jo je povzročil volk (Canis lupus) v obdobju od leta 2006 do 2014.	22
Slika 22: Škodni dogodki, ki jih je povzročil volk (Canis lupus).	23
Slika 23: Delež škodnih dogodkov na področju sadjarstva glede na povzročitelja škode.....	24
Slika 24: Delež odobrenih finančnih sredstev na področju sadjarstva glede na povzročitelja škode.	25
Slika 25: Delež škodnih dogodkov na področju druge materialne škode glede na povzročitelja škode.	26
Slika 26: Delež odobrenih finančnih sredstev na področju druge materialne škode glede na povzročitelja škode.	26

1. UVOD

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – ZON-UPB2, 61/06 – ZDru-1, 32/08 – odl. US, 8/10 - ZSKZ-B in 46/14, v nadaljnjem besedilu: ZON) v 91. členu določa, da se za škodo, ki jo na premoženju povzročijo živali zavarovanih vrst, izplačujejo odškodnine. Nadalje ZON določa, da so oškodovanci upravičeni do odškodnine zaradi škode na premoženju, ki jo povzročijo zavarovane živali le, če predhodno poskrbijo za zaščitne ukrepe na svojem premoženju tako, da ravnajo kot dober gospodar in na svoje stroške naredijo vse potrebno, da obvarujejo svoje premoženje pred nastankom škode.

Podrobni pogoji za izvajanje sistema izplačevanja odškodnin po ZON so določeni s Pravilnikom o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05, v nadaljnjem besedilu: Pravilnik) in Navodilom za ravnanja v zadevah uveljavljanja odškodninskih zahtevkov za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih prosto živečih vrst (zadnja sprememba št. 007-124/2015 z dne 5. 3. 2015, v nadaljnjem besedilu: Navodilo). Pravilnik med drugim določa načine ustreznega varovanja premoženja. V postopku uveljavljanja odškodninskih zahtevkov se smiselno uporabljajo tudi določbe predpisov o divjadi in lovstvu, ki urejajo uveljavljanje škode od države.

Zavod za gozdove Slovenije v postopku uveljavljanja odškodninskih zahtevkov za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih prosto živečih vrst, izvaja naloge pooblaščenca ministrstva. Na kraju škodnega dogodka pooblaščen oseba Zavoda za gozdove Slovenije ugotovi obstoj materialnih dejstev, ki so pomembna za ugotovitev odškodninske odgovornosti države in določitev višine odškodnine. Z oškodovancem se lahko na podlagi oglada sporazumeta o višini odškodnine. V primeru, če do sporazuma o višini odškodnine ne pride, lahko oškodovanec na Agencijo Republike Slovenije za okolje (v nadaljnjem besedilu: ARSO) posreduje odškodninski zahtevek z vlogo, ki jo dodatno obrazloži in ji priloži ustrezna dokazila (ocene izvedencev, strokovna mnenja). Predlagana višina odškodnine je določena v lestvici, ki jo predpiše ministrstvo in je sestavni del Navodila za ravnanja v zadevah uveljavljanja odškodninskih zahtevkov za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih prosto živečih vrst.

Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje je od 1. 1. 2005 pristojno za odločanje o zahtevkih za izplačilo odškodnine zaradi škode, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst. Podatki o škodah kažejo, da število odškodninskih zahtevkov med leti niha, v povprečju je bilo od leta 2005 obravnavanih okrog 1000 odškodninskih zahtevkov na leto (najmanj 900, največ 1600). Škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst, so lastniki premoženja opažali predvsem v obdobju od julija do oktobra. Velike zveri (rjavi medved, volk) so v povprečju povzročile največ škodnih dogodkov (79 %), za kar je bilo izplačanih med 74 % in 92 % finančnih sredstev. Največ odškodnin je izplačanih za škodo, povzročeno na drobnici (med 35 % in 78 % v posameznem letu). V obravnavanem letu je bilo za 939 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 933 škodnih dogodkov namenjenih 450.690,86 finančnih sredstev. Zavrnenih je bilo skoraj 11 % oziroma 113 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali isto število škodnih dogodkov. Največ škode sta v letu 2014 povzročila rjavi medved (*Ursus arctos*) in volk (*Canis lupus*), ki sta bila kot povzročitelja škode prepoznana v 77 % škodnih dogodkov, za katere se je namenilo skoraj tri četrtine vseh finančnih sredstev. Škoda je bila najpogostejše povzročena na drobnici, in sicer je bilo za 31 % škodnih dogodkov namenjenih 35 % finančnih sredstev, sledi čebelarstvo, govedo in materialna škoda. Večjo škodo na premoženju so v obravnavanem letu povzročili še krokar (*Corvus corax*), veliki detel (*Dendrocopos major*), predvsem na objektih, škorec (*Sturnus vulgaris*) v vinogradih in vidra (*Lutra lutra*) na ribah. Največ škodnih dogodkov (11 %) je bilo opaženih v občini Hrpelje-Kozina, za katere je bilo namenjenih tudi največ (14 %) finančnih sredstev.

ARSO od leta 2008 vodi elektronsko evidenco o škodi, ki jo na premoženju povzročijo živali zavarovanih vrst. Evidenca odškodninskih zahtevkov omogoča pripravo različnih analiz, pregledov in s tem večjega razumevanja dejavnikov za nastanek škod in možnega načrtovanja ukrepov za preprečevanje nadaljnje škode na premoženju.

2. ŽIVALI ZAVAROVANIH VRST

2.1 Uveljavljanje pravice do izplačila odškodnine

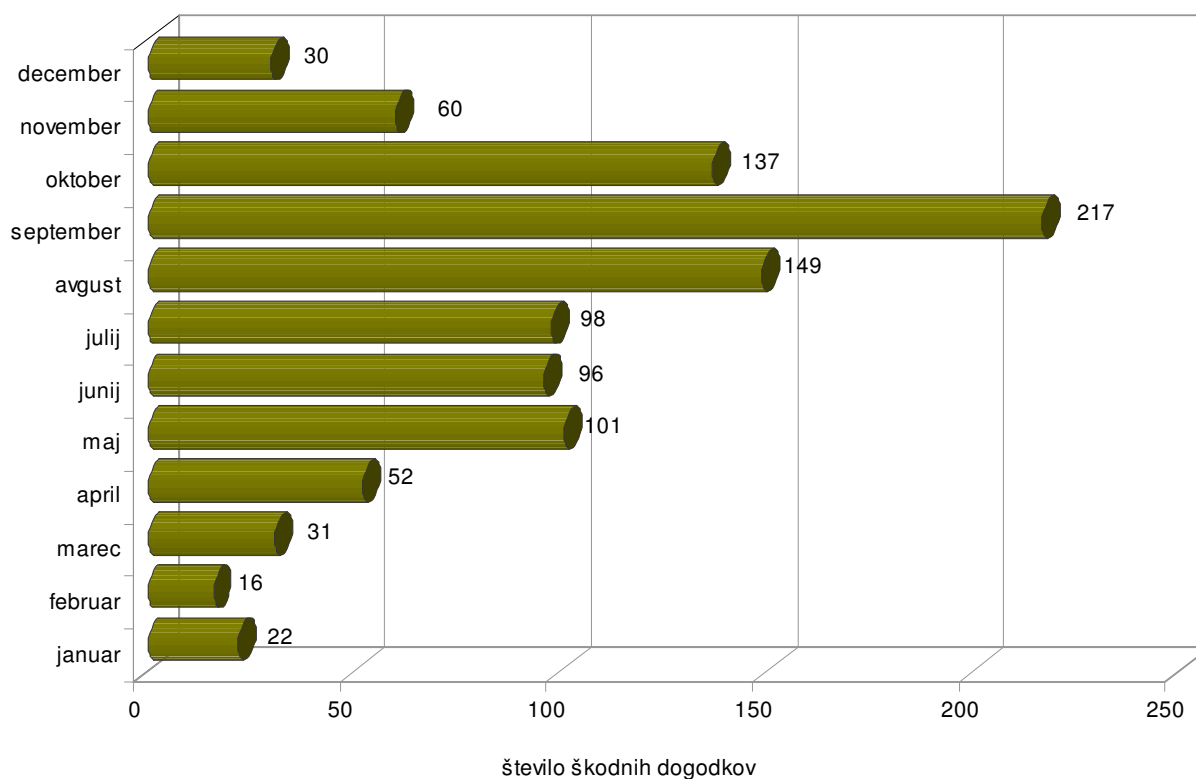
Na ARSO je bilo v letu 2014 obravnavanih 1.052 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 1.046 škodnih dogodkov¹, v okviru katerih se je uveljavljala pravica do izplačila odškodnine za škodo, ki so jo povzročile živali 19 zavarovanih vrst. Zavrnenih je bilo 76 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 76 škodnih dogodkov, in dodatnih 37 odškodninskih zahtevkov z istim številom škodnih dogodkov, za katere je bilo ugotovljeno, da povzročitelj škode ni bil prepoznan kot zavarovana živalska vrsta.

Za 939 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 933 škodnih dogodkov, je bilo v celoti ali delno odobreno izplačilo odškodnine v skupni višini 450.690,86 EUR in dodatnih 453,33 EUR, s katerimi se oškodovanci niso strinjali, zato niso bila izplačana.

2.2 Časovni pregled nastanka škode

Škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst, so lastniki premoženja opazili predvsem v obdobju od avgusta do oktobra, pri čemer tako kot vsako leto močno izstopa mesec september. Več škodnih dogodkov je bilo opaženih tudi v mesecu maju, juniju in juliju. Slika 1 predstavlja časovni okvir nastanka škode po mesecih v letu 2014. V analizo je vključenih 1.009 škodnih dogodkov. Poleg škodnih dogodkov katerih izplačilo odškodnine je bilo odobreno, so upoštevani tudi tisti, kjer je bilo izplačilo odškodnine zavrnjeno hkrati pa je bil povzročitelj škode nedvoumno prepoznan.

Slika 1: Število opaženih škodnih dogodkov, ki so jih povzročile živali zavarovanih vrst.

¹ število odškodninskih zahtevkov ni vedno enako številu škodnih dogodkov saj je za en škodni dogodek lahko obravnavanih več odškodninskih zahtevkov.

2.3 Povzročitelji škode in odobrena finančna sredstva

Rjavi medved (*Ursus arctos*) je bil v letu 2014 kot povzročitelj škode na premoženju, za katerega je bilo odobreno izplačilo odškodnine, obravnavan v 519 škodnih dogodkih. Za izplačilo odškodnin za škodo, ki jo je povzročil je bilo odobrenih 192.206,06 EUR, kar je razvidno iz preglednice 1. Volk (*Canis lupus*) je bil povzročitelj škode v 205 škodnih dogodkih, za izplačilo odškodnin je bilo odobrenih 139.493,35 EUR. Dihur (*Mustela putorius*) je povzročil za 4.768,47 EUR škode v 55 škodnih dogodkih, medtem ko je bila vidra (*Lutra lutra*) povzročiteljica škode v le 2 škodnih dogodkih, višina odobrenih sredstev za povračilo škode pa je znašala 16.553,05 EUR. V skupno 29 škodnih dogodkih sta šakal (*Canis aureus*) in bober (*Castor fiber*) povzročila za 4.350,27 EUR škode.

Krokar (*Corvus corax*) je bil povzročitelj škode v 40 škodnih dogodkih, za izplačilo odškodnin je bilo odobrenih 24.107,28 EUR. Med ostalimi ptiči pevci so povzročili škodo: poljska vrana (*Corvus frugilegus*), kos (*Turdus merula*), velika sinica (*Parus major*), škorec (*Sturnus vulgaris*), črna vrana (*Corvus corone*) in poljski vrabec (*Passer montanus*), ki so v 38 škodnih dogodkih povzročili za 32.872,26 EUR škode. Kadar škodo povzročijo ptiči pevci, je zelo pogosto, da gre za več vrst, v evidenco se vnese prva, navedena v zapisniku, in taki primeri se upoštevajo kot 1 škodni dogodek.

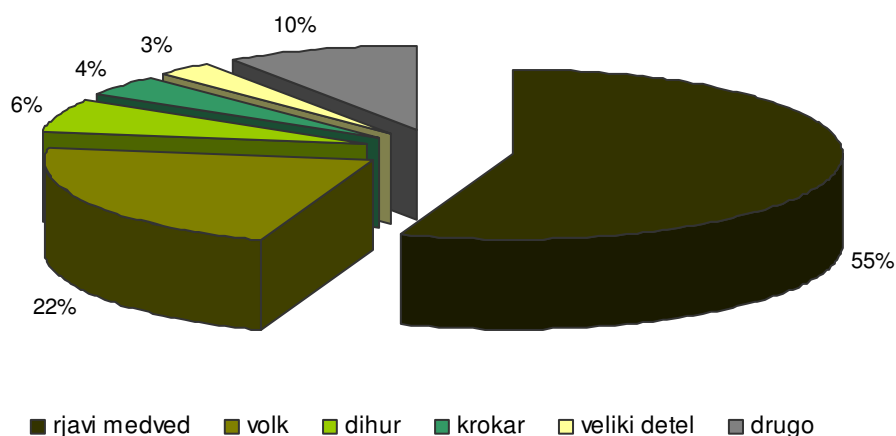
Med ujedami sta škodo povzročila planinski orel (*Aquila chrysaetos*), ki je v 1 škodnem dogodku povzročil za 105,00 EUR škode in kragulj (*Accipiter gentilis*), ki je bil povzročitelj škode v 12 škodnih dogodkih, vrednost škode znaša 1.315,36 EUR.

V 25 škodnih dogodkih je bil kot povzročitelj škode prepoznan veliki detel (*Dendocopos major*), ki je povzročil za 33.443,60 EUR škode

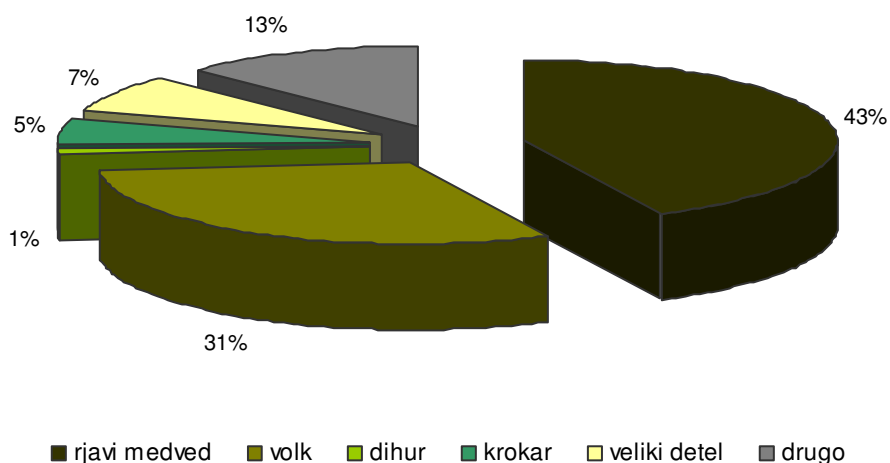
Preglednica 1: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst.

Zavarovana vrsta	Število škodnih dogodkov	Odobrena finančna sredstva v EUR
rjavi medved	519	192.206,06
volk	205	139.493,95
dihur	55	4.768,47
krokar	40	24.107,28
veliki detel	25	33.443,60
bober	17	1.566,52
kos	13	2.305,48
šakal	12	2.783,75
kragulj	12	1.315,36
škorec	11	18.324,22
poljska vrana	8	6.236,35
labod grbec	3	1.215,83
hermelin	3	208,20
velika sinica	3	4.488,31
črna vrana	2	392,90
vidra	2	16.553,05
planinski orel	1	105,00
mala podlasica	1	51,53
poljski vrabec	1	1.125,00
Skupaj	933	450.690,86

Slika 2: Deleži škodnih dogodkov glede na najpogostejše povzročitelje škode.

Slika 3: Deleži odobrenih finančnih sredstev glede na najpogostejše povzročitelje škode.

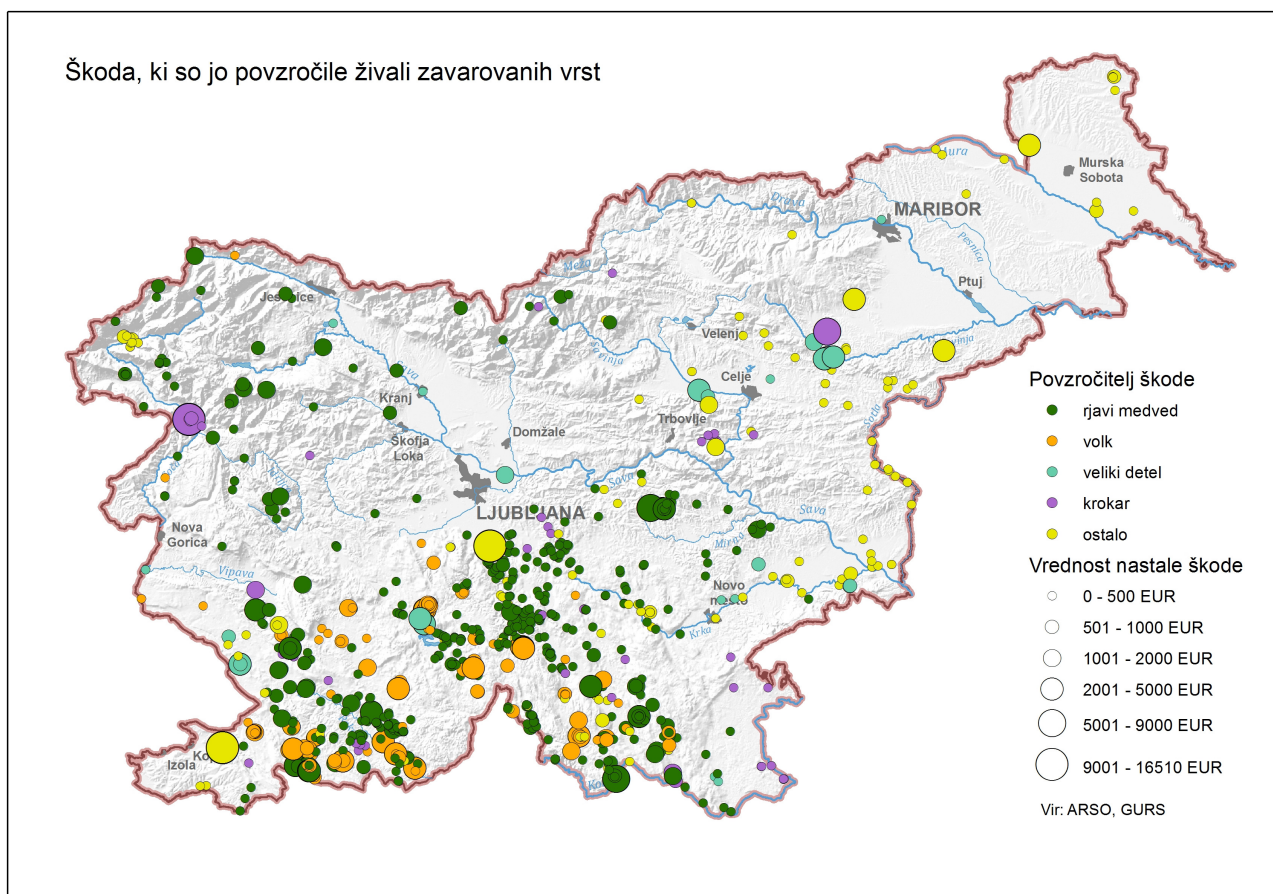

Največ škode sta v obravnavanem letu povzročila rjavi medved (*Ursus arctos*) in volk (*Canis lupus*), in sicer v 77 % škodnih dogodkov, za katere se je namenilo skoraj tri četrtine vseh finančnih sredstev. Dihur (*Mustela putorius*) je bil kot povzročitelj škode prepoznan v 6 % škodnih dogodkov. Za povračilo škode na perutnini pa je bilo izplačanih 1 % finančnih sredstev. Nizka vrednost je lahko posledica dejstva, da je bila škoda največkrat povzročena na kokoših, katerih ocenjena vrednost, določena v Lestvici za ocenjevanje škode, ki jo povzročijo zavarovane vrste, je nizka. V 3 % škodnih dogodkov je bil kot povzročitelj škode obravnavan veliki detel (*Dendrocopos major*). V teh primerih je škoda običajno povzročena na zgradbah (fasade, ostrešja), kjer so odškodninski zahtevki pogosto visoki, zato je bilo za povračilo škode odobrenih kar 7 % vseh finančnih sredstev. Deleži škodnih dogodkov in deleži odobrenih finančnih sredstev glede na najpogostejše povzročitelje škode so predstavljeni na sliki 2 in 3.

2.4 Območje nastanka škode

Slika 4 prikazuje lokacije 1.008 škodnih dogodkov, kjer je bila povzročena škoda in hkrati vrednost nastale škode posameznega škodnega dogodka. To so škodni dogodki, za katere je bilo izplačilo odškodnine odobreno, kakor tudi tisti, kjer je bilo izplačilo odškodnine zavrženo hkrati pa je bil povzročitelj škode nedvoumno prepoznan. Pri 1 škodnem dogodku koordinate niso bile določene, zato prikaz na karti ni bil mogoč.

Slika 4: Škoda, ki so jo povročile živali zavarovanih vrst v letu 2014.

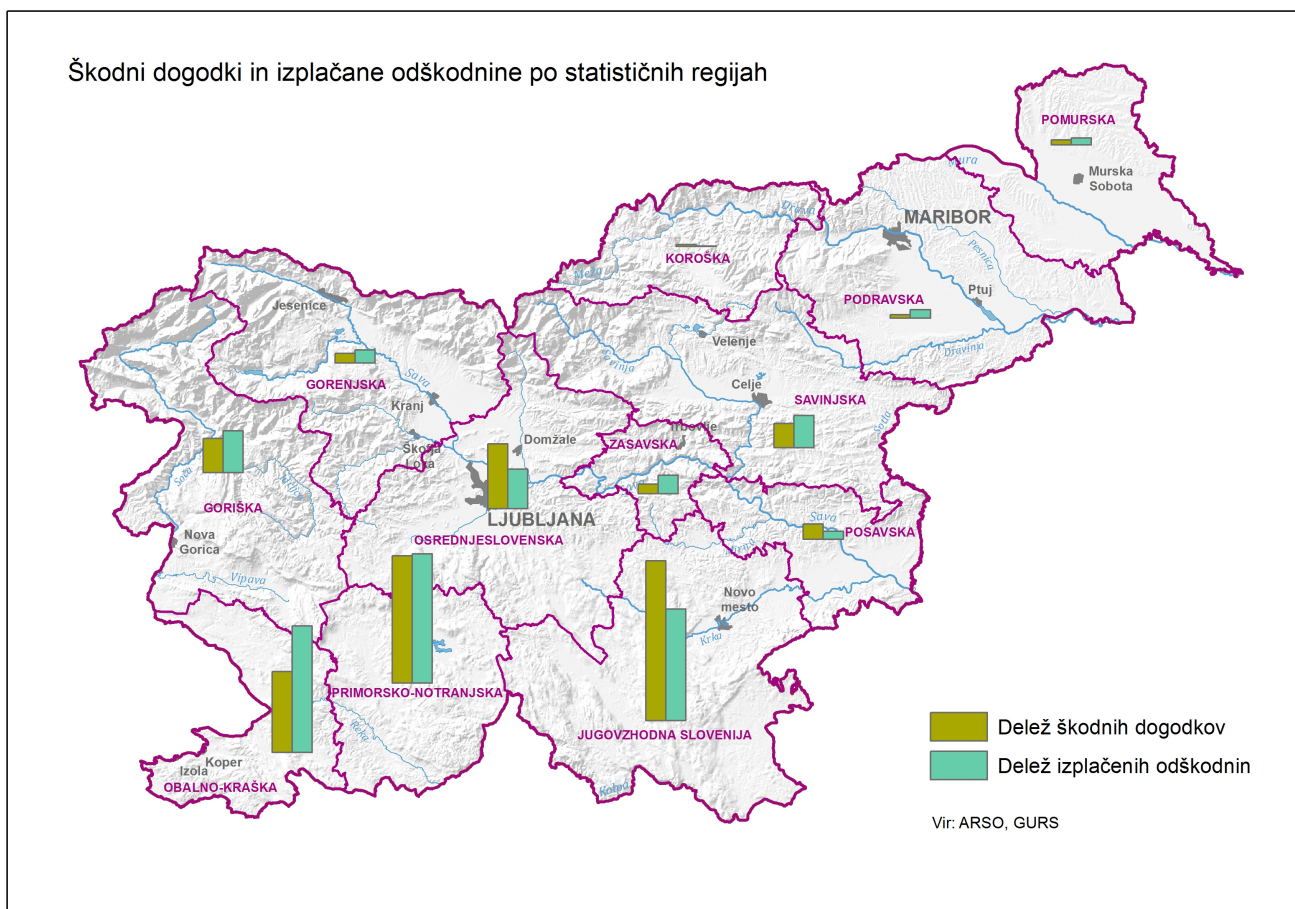
Iz slike 4 je med drugim razvidno, da sta bila kot povzročitelja škode največkrat prepoznana rjavi medved (*Ursus arctos*) in volk (*Canis lupus*), predvsem v J in tudi SZ Sloveniji. Vrednost nastale škode posameznega škodnega dogodka je zelo različna in se giblje med 0 in 9.000 EUR, vendar večina, 76 %, ne presega 500 EUR. Od vseh škodnih dogodkov izstopajo 3 škodni dogodki, kjer vrednost nastale škode močno izstopa od povprečja, ki za leto 2014 znaša 447 EUR. To so izredni škodni dogodki, kjer vrednost nastale škode posameznega škodnega dogodka presega 9.000 EUR.

Škodni dogodki so bili sicer opaženi v vseh 12 statističnih regijah, vendar skoncentrirani v J polovici Slovenije. Več kot polovica (53 %) škodnih dogodkov je bilo v letu 2014 opaženih le v dveh statističnih regijah, statistični regiji Jugovzhodna Slovenija in Primorsko-notranjski statistični regiji. Največ finančnih sredstev je bilo namenjenih za škodne dogodke, ki so bili opaženi v Primorsko-notranjski (24 %) in Obalno-kraški statistični regiji (24 %), kjer je bilo opaženih le 15 % škodnih dogodkov, statistična regija Jugovzhodna Slovenija sledi s slabimi 21 %. Najmanj škodnih dogodkov je bilo opaženih v SV in V statističnih regijah, in sicer Zasavski, Pomurski, Podravski in Koroški statistični regiji, kjer so oškodovanci skupno opazili le slabe 4 % vseh škodnih dogodkov, medtem ko je bilo najmanj finančnih sredstev (5 %) namenjenih škodnim dogodkom v Podravski, Posavski, Pomurski in Koroški statistični regiji.

Bolj podrobna prostorska razčlenitev nam pokaže, da so bili škodni dogodki opaženi v 97 občinah od 212. Največ škodnih dogodkov je bilo opaženih v občini Hrpelje-Kozina (11 %), ki jo sicer uvrščamo v Obalno-

kraško statistično regijo, in za katere je bilo namenjenih tudi največ finančnih sredstev (14 %). Po številu škodnih dogodkov sledita Kočevje (10 %) ter Cerknica in Ilirska Bistrica, vsaka po 9 %, medtem ko po izplačanih finančnih sredstvih sledi Kočevje z 11 %, Ilirska Bistrica z 10 % in Cerknica z 9 %.

Slika 5: Škodni dogodki in odobrena finančna sredstva, glede na statistično regijo.

2.5 Premoženje, na katerem je nastala škoda

V primeru, da je škoda nastala na več kot enem področju (npr. drobnica, materialna škoda), je škodni dogodek upoštevan tolikokrat, kot je področij, na katerih je škoda nastala.

Živali zavarovanih vrst so najpogostejše povzročile škodo na drobnici, in sicer je bilo za 328 škodnih dogodkov odobrenih 158.094,05 EUR, kar predstavlja več kot tretjino vseh odobrenih finančnih sredstev za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst. Tudi v drugih evropskih državah imajo večjo škodo na drobnici na območjih, kjer živijo velike zveri in se izvaja reja drobnice (Vir: Škode od volkov v Sloveniji; Projekt LIFE+ SloWolf).

Na področju čebelarstva je bilo za 68 škodnih dogodkov odobrenih 62.095,74 EUR. V 58 škodnih dogodkih je bila škoda povzročena na govedu, za kar je bilo odobreno 51.250,00 EUR. Na področju poljedelstva (žita, industrijske rastline in krmne rastline) je bilo odobreno izplačilo odškodnine za 117 škodnih dogodkov, v višini 38.453,10 EUR. Na področju sadjarstva je bilo v 119 škodnih dogodkih uničenih in poškodovanih za 22.901,55 EUR sadnih dreves in sadja. Za 69 škodnih dogodkov, v katerih so bile uničene bale travne silaže, je bilo izplačanih 11.676,89 EUR, za 78 škodnih dogodkov na področju perutnine pa 6.468,42 EUR.

Pri 141 škodnih dogodkih je nastala tudi druga materialna škoda², za katero je bilo izplačanih 43.549,80 EUR. Navedeni podatki so predstavljeni v preglednici 2, v ta del analize so vključeni škodni dogodki, za katere je bilo izplačilo odškodnine v celoti ali delno odobreno.

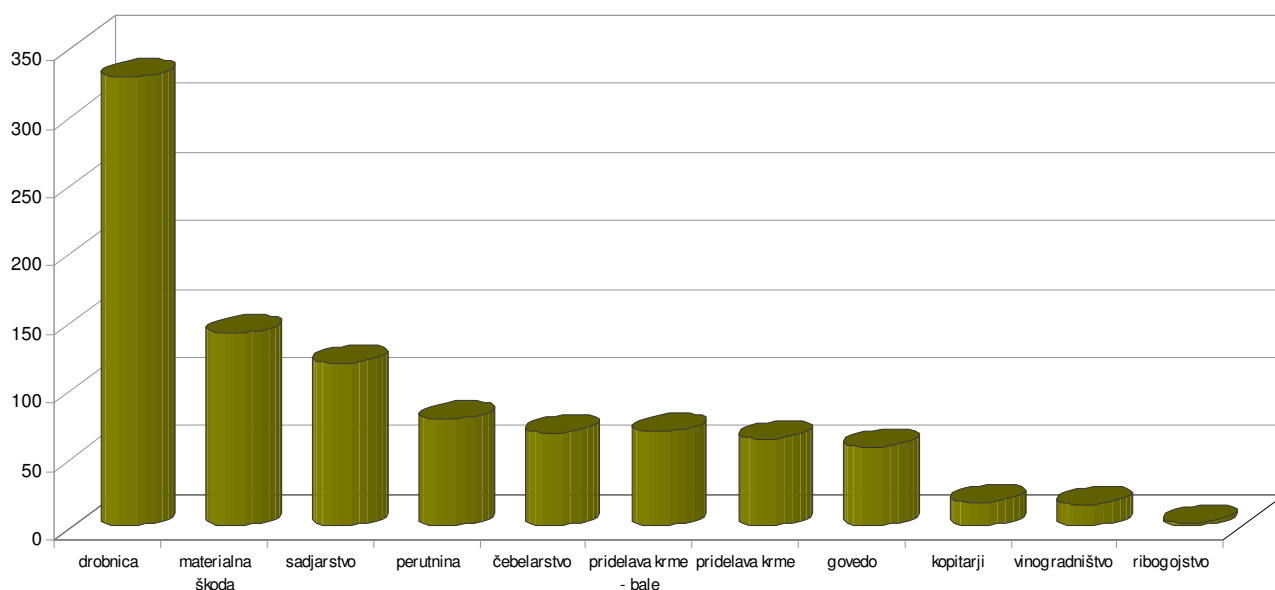
V posameznih primerih je bila škoda povzročena še na kopitarjih ter na področju vinogradništva, zelenjadarstva in ribogojstva.

Preglednica 2: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst glede na vrsto premoženja.

Vrsta premoženja	Število škodnih dogodkov	Odobrena finančna sredstva v EUR
drobnica	328	158.094,05
čebelarstvo	68	62.095,74
govedo	58	51.250,00
materialna škoda	141	43.549,80
pridelava krme	64	30.688,67
sadjarstvo	119	22.901,55
kopitarji	17	19.404,52
vinogradništvo	16	18.719,78
ribogojstvo	2	16.553,05
pridelava krme - bale	69	11.676,89
poljedelstvo	53	7.764,43
perutnina	78	6.468,42
zelenjadarstvo	28	1.523,96
Skupaj	1.041	450.690,68

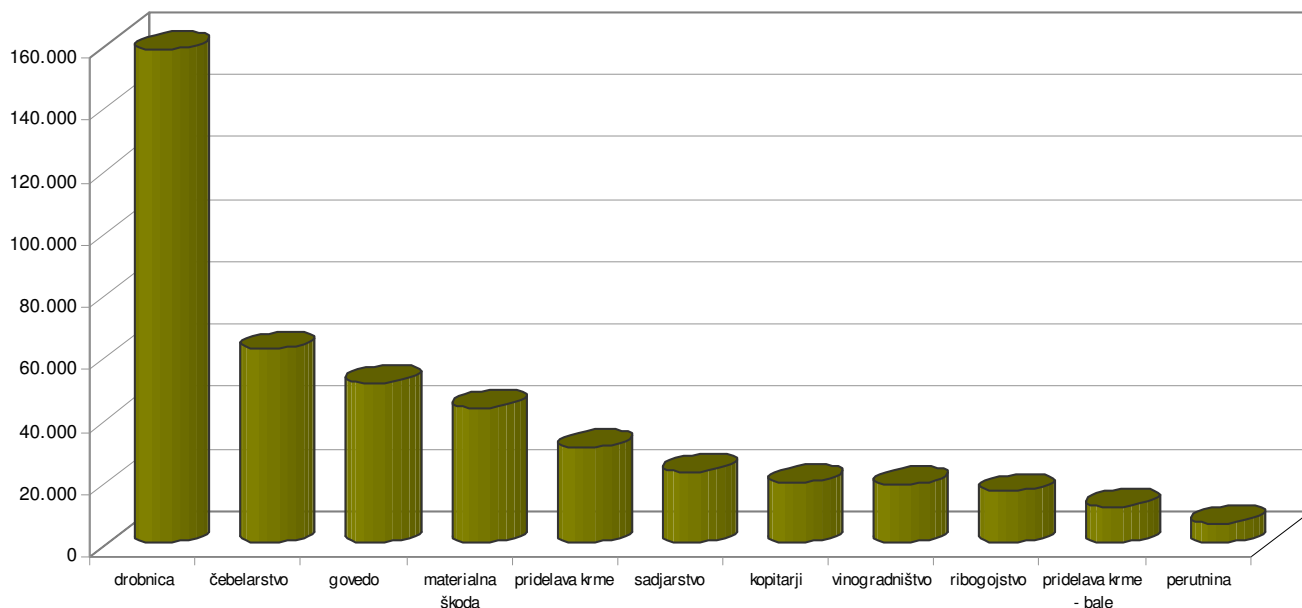
Največ škodnih dogodkov je bilo povzročenih na drobnici (ovce, koze), in sicer dobrih 31 % vseh škodnih dogodkov, kar je razvidno iz slike 8, ki predstavlja deleže škodnih dogodkov glede na vrsto premoženja, na katerem je škoda nastala. Za izplačilo odškodnin za škodo, ki je bila povzročena na drobnici, je bilo prav tako namenjenih največ finančnih sredstev, in sicer 35 %. Deleži odobrenih finančnih sredstev glede na vrsto premoženja, na katerem je škoda nastala, so predstavljeni na sliki 9.

Slika 6: Število škodnih dogodkov glede na vrsto premoženja.

² Duga materialna škoda med drugim vključuje: delovno uro, škodo na stanovanjskih in gospodarskih objektih, škodo na osebnih in gospodarskih vozilih, krmilnicah ter drugo škodo na rastlinskih pridelkih in živalih, ki ni opredeljena v Lestvici za ocenjevanje škode, ki jo povzročijo zavarovane živali.

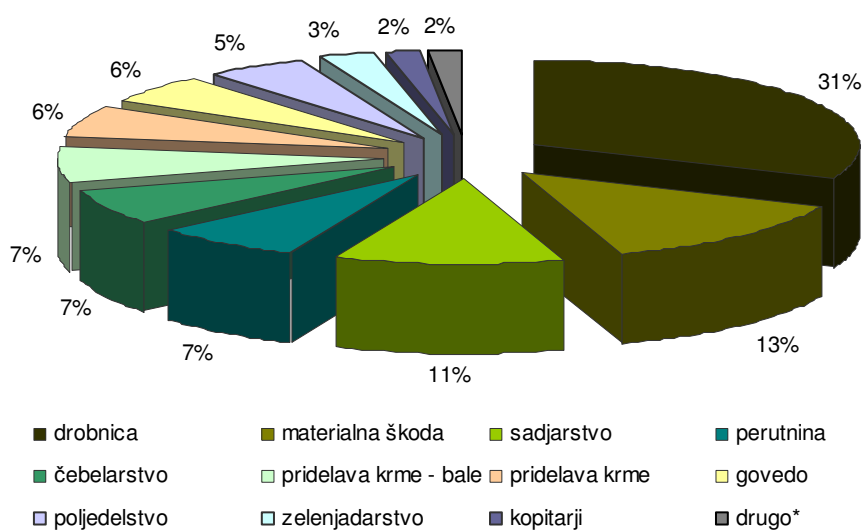
Slika 7: Odobrena finančna sredstva glede na vrsto premoženja v EUR.

Za drugo materialno škodo, ki predstavlja 13 % vseh škodnih dogodkov, je bilo namenjenih 10 % finančnih sredstev. Sledijo škodni dogodki na področju sadjarstva, ti so nastali v 11 %, za odškodnine je bilo porabljenih le 5 % finančnih sredstev. Na področju čebelarstva (škoda na čebeljakih, uničeni panji, čebelje družine, med) so škodni dogodki nastali v nekaj manj kot 7 % in zanje je bilo namenjenih skoraj 14 % finančnih sredstev.

Na področju poljedelstva (žita, industrijske rastline in krmne rastline) je bilo za 11 % škodnih dogodkov namenjenih dobrih 8 % finančnih sredstev. Na področju pridelave krme gre za škodo, ki je nastala na balah travne silaže in predstavlja 7 % škodnih dogodkov, za izplačilo odškodnin je bilo odobrenih le 3 % finančnih sredstev. 6 % škodnih dogodkov je nastalo na področju goveda in le 2 % na področju kopitarjev. Za izplačilo odškodnin, ki je bila povzročena na področju goveda, je bilo namenjenih 11 % finančnih sredstev, medtem ko za področje kopitarjev 4 %.

Slika 8: Deleži škodnih dogodkov glede na vrsto premoženja.

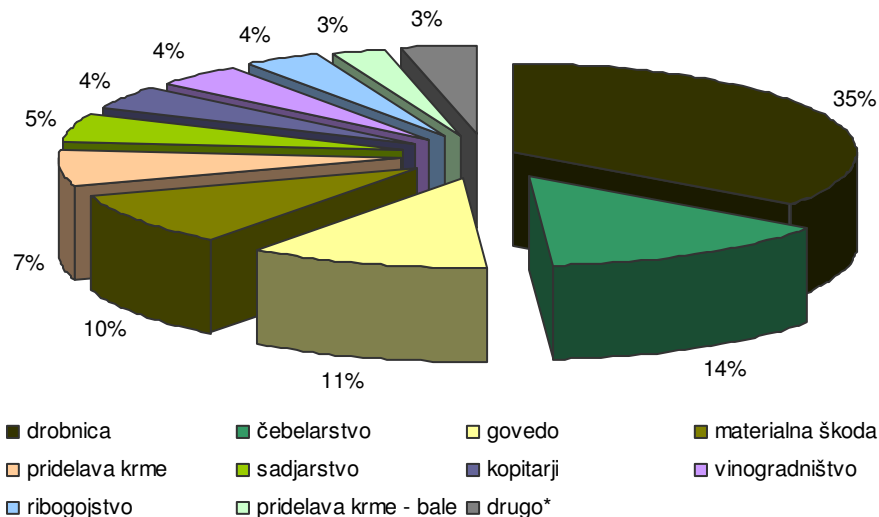

*drugo: vinogradništvo in ribogojstvo

Za škodo, ki je bila povzročena na perutnini, je bilo za 7 % škodnih dogodkov namenjenih le dober 1 % finančnih sredstev, nasprotno je bilo za področje ribogojstva, ki predstavlja manj kot 0,5 % škodnih dogodkov namenjenih kar 4 % vseh finančnih sredstev.

V obravnavanem letu je bilo v primerjavi s prejšnjimi leti več škode povzročene tudi na področju vinogradništva. Za 16 oziroma dober 1 % škodnih dogodkov je bilo namenjenih 4 % vseh finančnih sredstev.

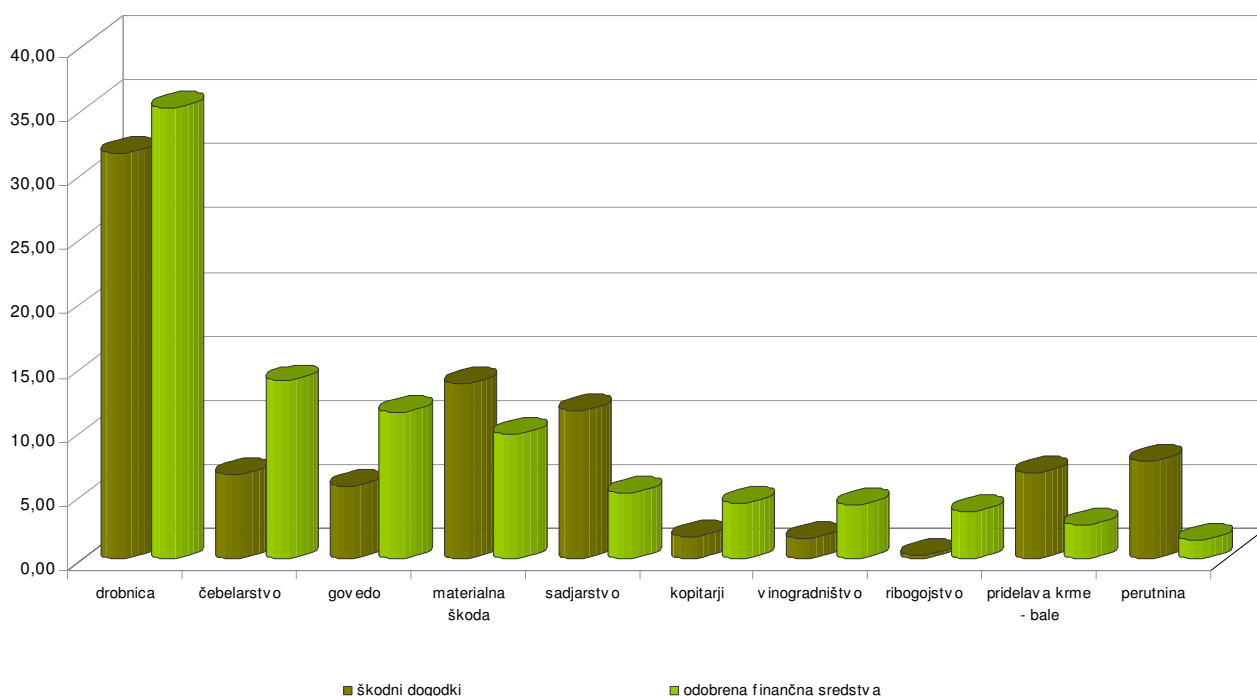
Slika 9: Deleži odobrenih finančnih sredstev glede na vrsto premoženja.

*drugo: poljedelstvo, perutnina in zelenjadarstvo

Slika 10 predstavlja delež škodnih dogodkov glede na vrsto premoženja, na katerem so živali zavarovanih vrst povzročile škodo v primerjavi z deležem odobrenih finančnih sredstev, ki so bila namenjena za izplačilo odškodnin, prav tako po vrstah premoženja. Na posameznih vrstah premoženja je vidna večja razlika med deležem škodnih dogodkov in deležem odobrenih finančnih sredstev, in sicer predvsem na področju sadjarstva, pridelave krme – bale in perutnine, kjer je delež škodnih dogodkov visok v primerjavi z nizkim deležem izplačanih sredstev. Na sadnem drevju, perutnini in balah travne silaže je škoda povzročena zelo pogosto vendar največkrat v manjšem obsegu, prav tako je višina odškodnine na enoto razmeroma nizka.

Slika 10: Delež škodnih dogodkov v primerjavi z deležem odobrenih finančnih sredstev - odškodnine za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst.

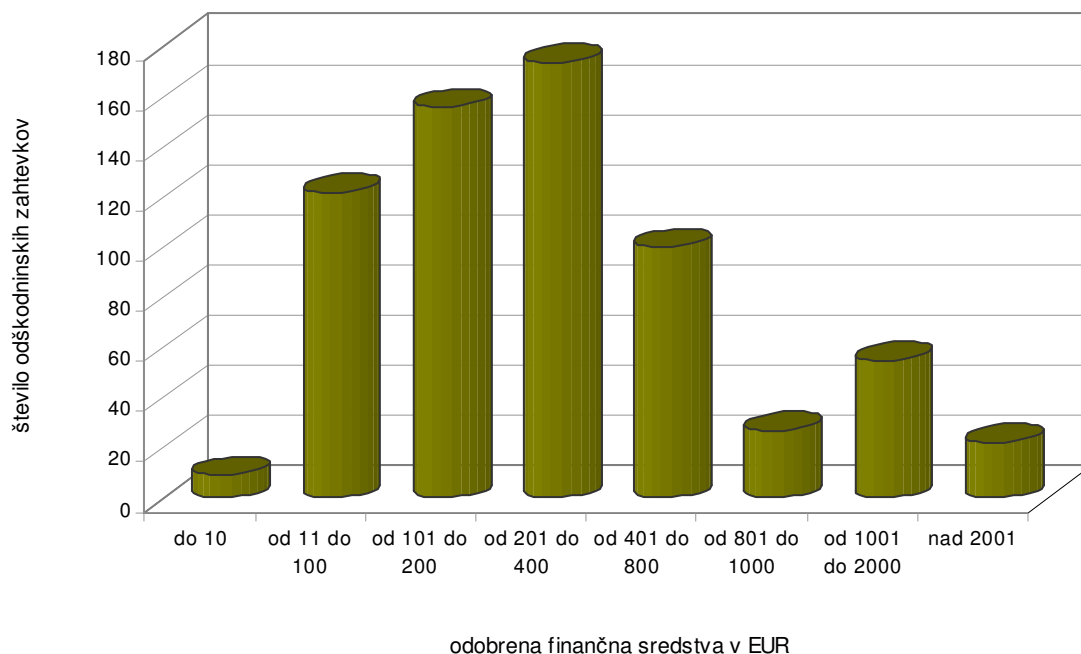
Ravno nasprotno je na področju čebelarstva, goveda, kopitarjev, vinogradništva in ribogojstva, kjer je razlika med deležem škodnih dogodkov in deležem odobrenih finančnih sredstev od 3 - 7 odstotna v prid slednjim. Razlog za višji delež izplačanih finančnih sredstev je med drugim višina odškodnine na enoto (govedo, kopitarji), ki je razmeroma visoka ali pa gre za izredne škodne dogodke kot v primeru ribogojstva in vinogradništva. V 1 škodnem dogodku je na 6.500 kg krapih škodo za 16.510,00 EUR povzročila vidra (*Lutra lutra*), prav tako so ptiči pevci v 1 škodnem dogodku povzročili za 11.715,65 EUR škode na 16.400 kg rdečega grozdja.

2.6 Višina odškodnin

Najnižja izplačana odškodnina za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst je v letu 2014 znašala 3,40 EUR. Škodo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*), ki je uničil koruzo v zrnju na 40 m² površine. Najvišja izplačana odškodnina v obravnavanem obdobju je znašala 16.510,00 EUR. V tem primeru je šlo za škodni dogodek, kjer je škodo na 6.500 kg krapih povzročila vidra (*Lutra lutra*).

Na sliki 11 je predstavljen finančni okvir odškodninskih zahtevkov, za katere je bilo izplačilo odškodnine odobreno. V analizo je bilo vključenih 932 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 926 škodnih dogodkov. V 28 % odškodninskih zahtevkih je bila odobrena višina odškodnine nižja ali enaka 100,00 EUR, v 42 % pa v razponu od 101,00 do 400,00 EUR. V 19 % odškodninskih zahtevkih je bila odobrena višina odškodnine v razponu od 400,00 do 800,00 EUR in v 4 % nad 2.001,00 EUR.

Slika 11: Število odškodninskih zahtevkov glede na višino odobrenih finančnih sredstev.

2.7 Zavrtni odškodninski zahtevki

V kolikor je v postopku reševanja odškodninskega zahtevka ugotovljeno, da v obravnavanem primeru niso izpolnjeni vsi zakonsko določeni pogoji za izplačilo odškodnine po 93. členu ZON, se odškodninski zahtevek zavrne.

V letu 2014 je bilo med vsemi odškodninskimi zahtevki, kjer je bil povzročitelj škode nedvoumno prepoznan, zavrtnih 76 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 76 škodnih dogodkov.

Razloga za zavrnitev sta bila nezavarovanje drobnice v skladu s Pravilnikom o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05) in nepravočasna prijava škodnega dogodka v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08 in 46/14-ZON-C).

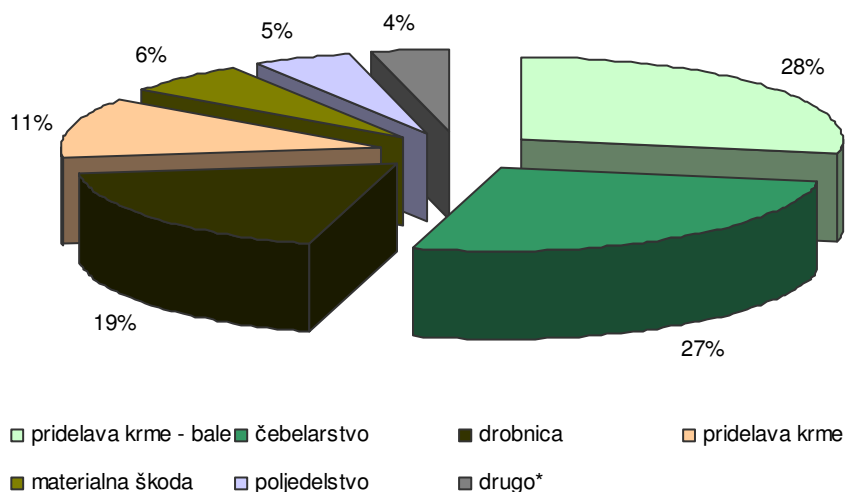
Preglednica 3: Število zavrnenih in vloženih odškodninskih zahtevkov glede na povzročitelja škode.

Zavarovana vrsta	Število vloženih odškodninskih zahtevkov	Število zavrnenih odškodninskih zahtevkov
rjavi medved	580	58
krokar	52	12
volk	211	3
veliki detel	27	2
bober	18	1
Skupaj	1.015	76

92 % zavrnenih odškodninskih zahtevkov je vključevalo le dve zavarovani vrsti. Iz preglednice 3 je razvidno, da je bilo največ odškodninskih zahtevkov zavrnenih za škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*), in sicer 58, z 12 zavrnitvami sledi krokar (*Corvus corax*). Posamezni odškodninski zahtevki so bili zavrneni tudi za škodo, ki so jo povzročili volk (*Canis lupus*), veliki detel (*Dendrocopos major*) in bober (*Castor fiber*).

Med vsemi odškodninskimi zahtevki, kjer je bil kot povzročitelj prepoznani rjavi medved (*Ursus arctos*) delež zavrnenih odškodninskih zahtevkov znaša 10 %. V primerih, kjer je bil kot povzročitelj prepoznani krokar (*Corvus corax*) je bilo zavrnenih 23 % odškodninskih zahtevkov. Med vsemi odškodninskimi zahtevki, kjer je bil kot povzročitelj prepoznani volk (*Canis lupus*) delež zavrnenih znaša 7 % in kjer je bil kot povzročitelj prepoznani veliki detel (*Dendrocopos major*) prav tako 7 %.

Slika 12: Delež zavrnenih odškodninskih zahtevkov glede na vrsto premoženja.

*drugo: govedo, sadjarstvo in zelenjadarstvo

Glede na vrsto premoženja je bilo največ odškodninskih zahtevkov zavrnenih na področju pridelave krme - bale (28 %), in sicer za škodo, ki sta jo na balah travne silaže povzročila predvsem rjavi medved (*Ursus arctos*) in krokar (*Corvus corax*). Sledijo zavrnitve za škodo, ki je bila povzročena na čebelnjakih, kjer delež znaša 27 %. Na področju drobnice je bilo zavrnenih 19 % in na področju poljedelstva (žita, industrijske rastline in krmne rastline) 16 % odškodninskih zahtevkov. Pri drugi materialni škodi, in sicer opažu in fasadi, ki jo je povzročil veliki detel (*Dendrocopos major*) je bilo zavrnenih 6 % odškodninskih zahtevkov.

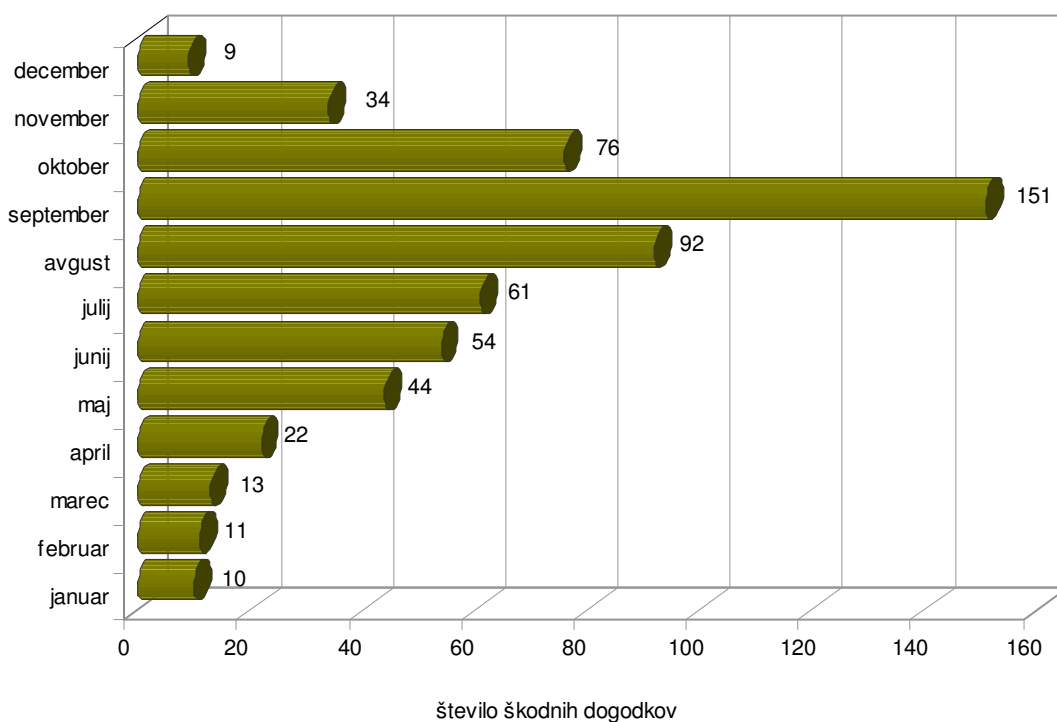
3. RJAVI MEDVED (*Ursus arctos*)

Rjavi medved (*Ursus arctos*) je bil v letu 2014 obravnavan kot povzročitelj škode v 580 vloženih odškodninskih zahtevkih, ki so vključevali 577 škodnih dogodkov. Pri reševanju odškodninskih zahtevkov je bilo v celoti ali delno ugodno rešenih 522 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali 519 škodnih dogodkov. Zavrženih je bilo 58 odškodninskih zahtevkov, ki so vključevali isto število škodnih dogodkov. Za izplačilo odškodnine je bilo odobrenih 192.206,06 EUR finančnih sredstev oziroma četrtno več finančnih sredstev kot v predhodnem letu.

3.1 Časovni pregled nastanka škode

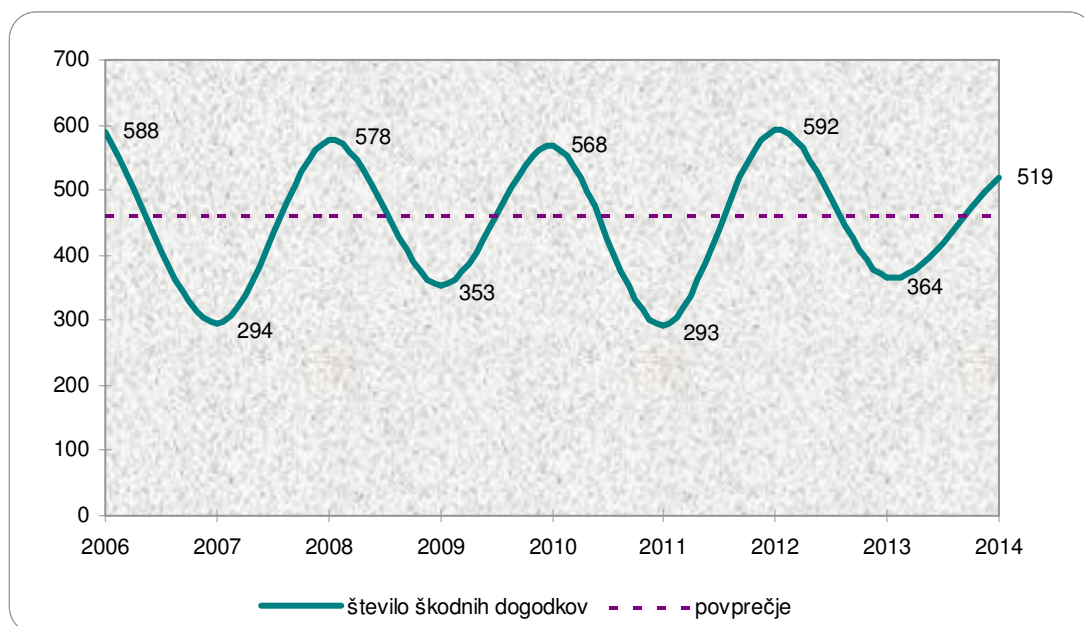
Škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*) so lastniki premoženja opazili predvsem v obdobju od avgusta do oktobra, pri čemer močno izstopa mesec september, ko je bilo opaziti za 70 % več škodnih dogodkov od povprečja (48 škodnih dogodkov na mesec). Slika 12 predstavlja časovni okvir nastanka škode po mesecih v letu 2014. V analizo so vključeni škodni dogodki, za katere je bila odškodnina odobrena ali zavržena, in sicer 577 škodnih dogodkov.

Slika 13: Število opaženih škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*).

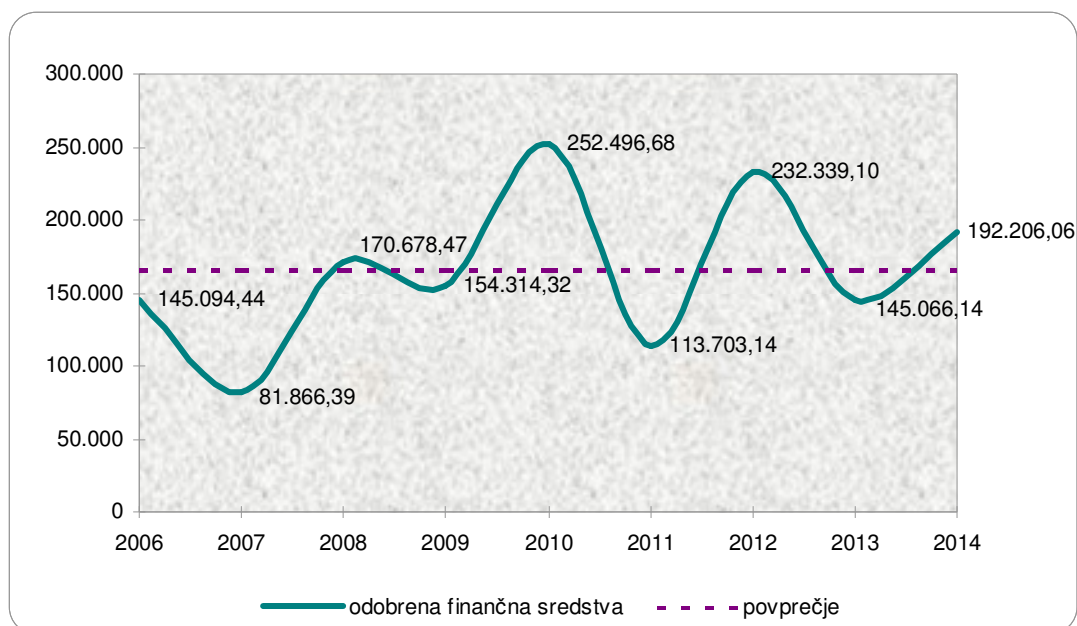
Iz slike 14 je razvidno, da v obdobju od leta 2006 do leta 2014, število škodnih dogodkov stalno niha. Razlog za nihanje med leti je predvsem v količini hrane, ki jo medvedi lahko najdejo v naravi. V letih 2006, 2008, 2010, 2012 in 2014 je bil gozdni obrod slab (malo naravne hrane), zato je bil pritisk medvedov po iskanju hrane na obdelovalne površine (polja, vrtovi, sadovnjaki) bistveno večji. Število škodnih dogodkov se v teh letih giblje dobrih 20 % nad povprečjem, z viškom v letu 2012, ko je bil rjavi medved (*Ursus arctos*) kot povzročitelj škode prepoznan v 592 škodnih dogodkih. Izjema je le obravnavano leto, ko se je število škodnih dogodkov povzpelo le za 10 % nad povprečje. Ravno obratno je bilo v letih 2007, 2009, 2011 in 2013, ko se je število škodnih dogodkov gibalo od 20 do 35 % pod povprečjem.

Slika 14: Število škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*) v obdobju od leta 2006 do 2014.

Podobna nihanja, izrazitejša med leti 2009 in 2013, so opazna pri odobrenih finančnih sredstvih, ki so predstavljena na sliki 15. Najmanj sredstev, ki so bila namenjena za škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*) je bilo izplačanih leta 2007, ko je bilo tudi število škodnih dogodkov najnižje. V letu 2010 je višina odobrenih finančnih sredstev znašala 252.496,68 EUR in predstavlja najvišji znesek odobrenih finančnih sredstev v obravnavanem obdobju. V nasprotju z omenjenim letom in letom 2012, ko je bilo izplačanih največ finančnih sredstev, in sicer okoli 30 % nad povprečjem, je bilo v letu 2014 za škodo, ki jo povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*) na premoženju izplačanih le za 14 % več finančnih sredstev od povprečne vrednosti.

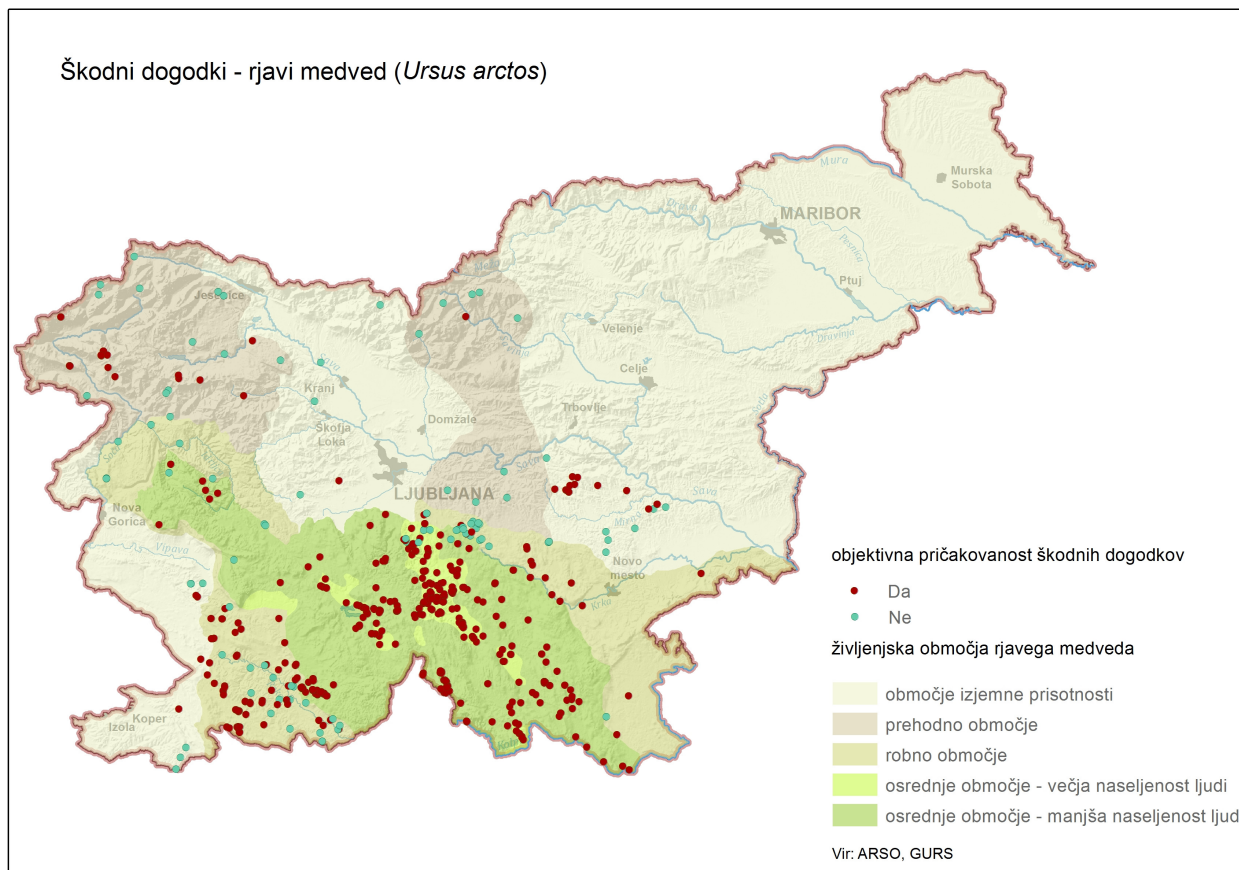
Slika 15: Odobrena finančna sredstva za škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*) v obdobju od leta 2006 do 2014.

3.2 Območje nastanka škode

Slika 16 prikazuje lokacije 577 škodnih dogodkov, kjer je bila povzročena škoda glede na življenjsko območje rjavega medveda, določena v Strategiji upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji (sprejeta na seji Vlade Republike Slovenije dne 24. 1. 2002). V analizo so vključeni škodni dogodki, za katere je bilo izplačilo odškodnine odobreno ali zavrnjeno.

Slika 16: Škodni dogodki, ki jih je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*).

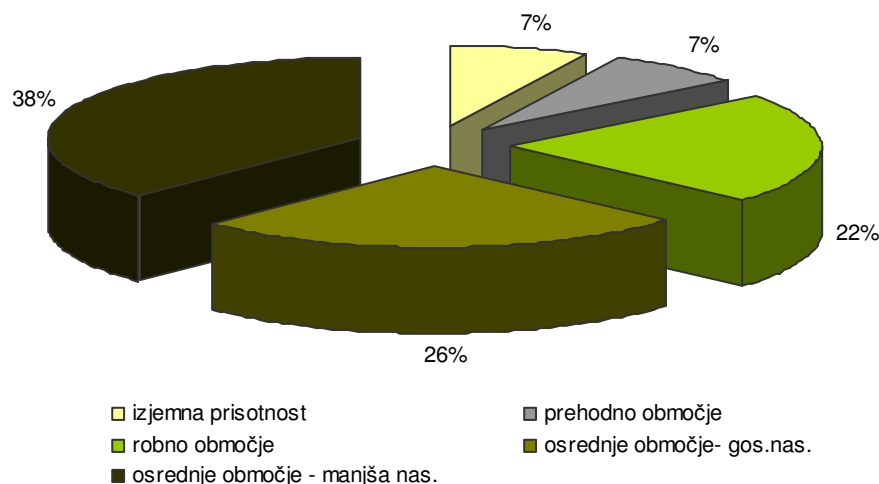
Rjavi medved (*Ursus arctos*) je v osrednjem območju življenjskega prostora, kjer je škoda objektivno pričakovana³, povzročil 365 škodnih dogodkov, kar predstavlja 63 % vseh škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*). V območju manjše naseljenosti ljudi znotraj osrednjega območja je povzročil 215 škodnih dogodkov, kar predstavlja 37 %, v območju gostejše naseljenosti ljudi znotraj osrednjega območja pa 150 škodnih dogodkov, kar predstavlja 26 %.

V robnem območju je rjavi medved (*Ursus arctos*) povzročil 128 škodnih dogodkov, kar predstavlja dobrih 22 % škodnih dogodkov. Iz slike 16 je razvidno, da je bila škoda največkrat povzročena v J polovici Slovenije, in sicer v skoraj 60 % le v dveh statističnih regijah, Jugovzhodni in Primorsko – notranjski statistični regiji.

V prehodnem območju in območju izjemne prisotnosti je rjavi medved (*Ursus arctos*) na premoženju povzročil škodo po 42 krat, najpogosteje na območju Julijskih Alp in v okolici Sevnice, kar skupno predstavlja dobrih 14 % vseh škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*). Škoda je bila največkrat objektivno pričakovana, kar pomeni, da je bilo največ škodnih dogodkov opaženih v osrednjem območju življenjskega prostora rjavega medveda (*Ursus arctos*) oziroma je v zadnjih treh letih rjavi medved (*Ursus arctos*) škodo povzročil več kot 2 krat.

³ Nastanek škode je v skladu z drugo alinejo prvega odstavka 2. člena Pravilnika objektivno pričakovan, če je znano, da je v neposredni okolici premoženja, ki je enaka življenjskemu prostoru zavarovane živali, v obdobju zadnjih treh let že najmanj dvakrat prišlo do nastopa škodnega dogodka. V skladu s 3. alinejo istega člena je življenjski prostor velikih zveri območje, ki je s predpisom, ki ureja ekološko pomembna območja, določeno za osrednji življenjski prostor velikih zveri.

Slika 17: Deleži škodnih dogodkov, ki jih je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*) glede na življenjsko območja rjavega medveda.

3.3 Premoženje, na katerem je nastala škoda

Preglednica 4: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*).

Rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)	Število škodnih dogodkov	Odobrena finančna sredstva v EUR
drobnica	129	47.024,76
materialna škoda	104	6.877,08
sadjarstvo	104	16.047,15
čebelarstvo	68	62.095,74
pridelava krme - bale	61	9.038,25
pridelava krme	58	13.219,31
govedo	28	21.105,00
zelenjadarstvo	27	398,96
poljedelstvo	22	1.003,88
kopitarji	9	14.794,51
perutnina	8	254,86
vinogradništvo	4	346,56
Skupaj	622	192.206,06

Iz preglednice 4 je razvidno, da je rjavi medved (*Ursus arctos*) v 129 škodnih dogodkih povzročil škodo na drobnici, kar predstavlja, največ, 21 % vseh škodnih dogodkov, v katerih je bil povzročitelj škode rjavi medved (*Ursus arctos*). Poškodovanih oziroma največkrat pokončanih je bilo 294 živali, in sicer 61 jagnjet, 199 ovc, 4 ovni, 6 kozličkov in 24 koz. Za povračilo škode na drobnici je bilo namenjenih 47.024,76 EUR, kar predstavlja 24 % finančnih sredstev, ki so bila namenjena za povračilo škode, v katerih je bil povzročitelj škode rjavi medved (*Ursus arctos*).

Za razliko od prejšnjih let, ko je bilo največ finančnih sredstev namenjenih drobnici, je bilo v letu 2014 največ finančnih sredstev, in sicer 62.095,74 EUR oziroma 32 %, namenjenih čebelarstvu (škoda na čebelnjakih, uničeni panji, čebelje družine, med), kljub temu, da je rjavi medved (*Ursus arctos*) škodo na čebelnjakih povzročil le 68 krat, kar je skoraj za polovico manj kot pri drobnici. V obravnavanem letu so bili namreč na

področju čebelarstva opaženi škodni dogodki, kjer je bila škoda narejena v večjem obsegu, in sicer je v 6 škodnih dogodkih odškodnina presegla 2.000,00 EUR.

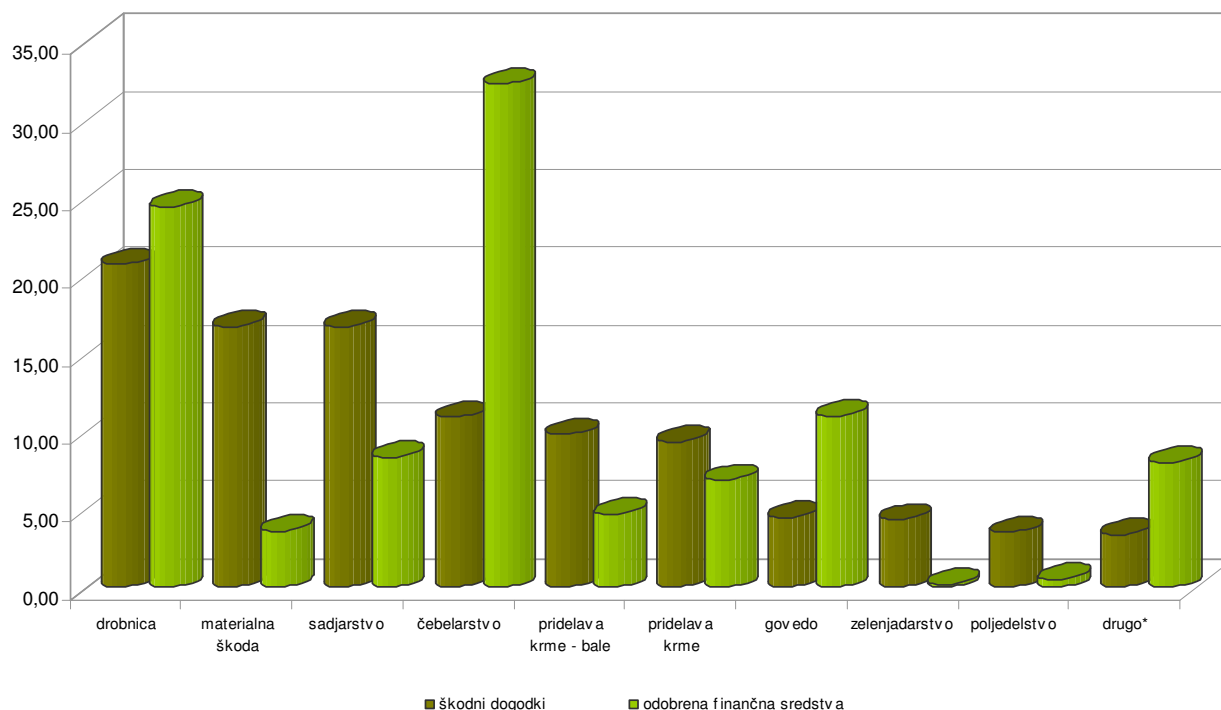
Na področju sadjarstva je bila škoda povzročena 104 krat prav tako na področju materialne škode, kar skupno predstavlja tretjino vseh škodnih dogodkov, v katerih je bil rjavi medved (*Ursus arctos*) prepoznan kot povzročitelj škode. Za povračilo škode, ki je bila povzročena na področju sadjarstva, je bilo namenjenih 8 % finančnih sredstev, medtem ko za področje materialne škode le 4 %.

Slabih 11 % finančnih sredstev je bilo namenjenih za povračilo škode, ki je nastala na govedu in 8 % za škodo, ki je nastala na kopitarjih. Rjavi medved (*Ursus arctos*) je namreč škodo na govedu povzročil 28 krat, kar predstavlja 6 % škodnih dogodkov in na kopitarjih le 9 krat, kar predstavlja 2 % škodnih dogodkov.

Bale travne silaže so bile poškodovane v 61 oziroma v 10 % škodnih dogodkih, za katere se je namenilo 9.038,25 EUR oziroma 5 % finančnih sredstev.

Iz slike 18 je razvidno, da škodni dogodki glede na vrsto premoženja, na katerem je rjavi medved (*Ursus arctos*) povzročil škodo, na večini vrstah premoženja niso premo sorazmerni z odobrenimi finančnimi sredstvi, ki so bila namenjena za izplačilo odškodnin. Pri razni materialni škodi, na sadnem drevju, balah travne silaže in pridelkih na njivah in vrtovih, rjavi medved (*Ursus arctos*) največkrat povzroči škodo v manjšem obsegu hkrati je višina odškodnine na enoto razmeroma nizka, zato je delež odobrenih finančnih sredstev v primerjavi z deležem škodnih dogodkov nizek. Na področju čebelarstva, drobnice, goveda in kopitarjev je ravno obratno, in sicer je delež odobrenih finančnih sredstev v primerjavi z deležem škodnih dogodkov visok. Rjavi medved (*Ursus arctos*) namreč v enem škodnem dogodku pogosto pokonča ali poškoduje več živali oziroma panjev, torej povzroči škodo v večjem obsegu. Prav tako je tudi višina odškodnine na posamezno ovco, kozo, kravo, osla itd. razmeroma visoka.

Slika 18: Delež škodnih dogodkov v primerjavi z deležem odobrenih finančnih sredstev - odškodnine za škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*).

*drugo: kopitarji, vinogradništvo, perutnina

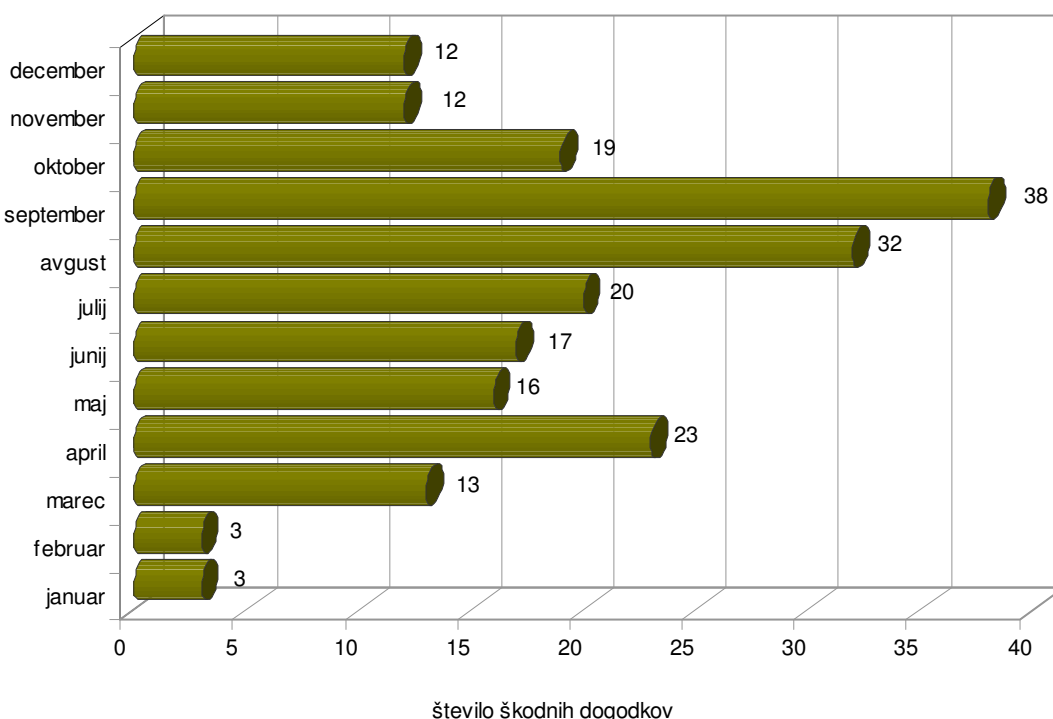
4. VOLK (*Canis lupus*)

Volk (*Canis lupus*) je bil v letu 2014 obravnavan kot povzročitelj škode v 211 odškodninskih zahtevkih, ki so vključevali 208 škodnih dogodkov. V celoti ali delno ugodno rešenih je bilo 208 odškodninskih zahtevkov oziroma 205 škodnih dogodkov. Zavrtnjeni so bili 3 odškodninski zahtevki oziroma 3 škodni dogodki. Za izplačilo odškodnine je bilo odobrenih 139.493,95 EUR.

4.1 Časovni pregled nastanka škode

Škodo, ki jo je povzročil volk (*Canis lupus*) so lastniki premoženja opazili predvsem v avgustu in septembru, izstopa še mesec april. Slika 18 predstavlja časovni okvir nastanka škode po mesecih v letu 2014. V analizo so vključeni škodni dogodki, za katere je bila odškodnina odobrena ali zavrtnjena, in sicer 208 škodnih dogodkov.

Slika 19: Število opaženih škodnih dogodkov, ki jih je povzročil volk (*Canis lupus*).

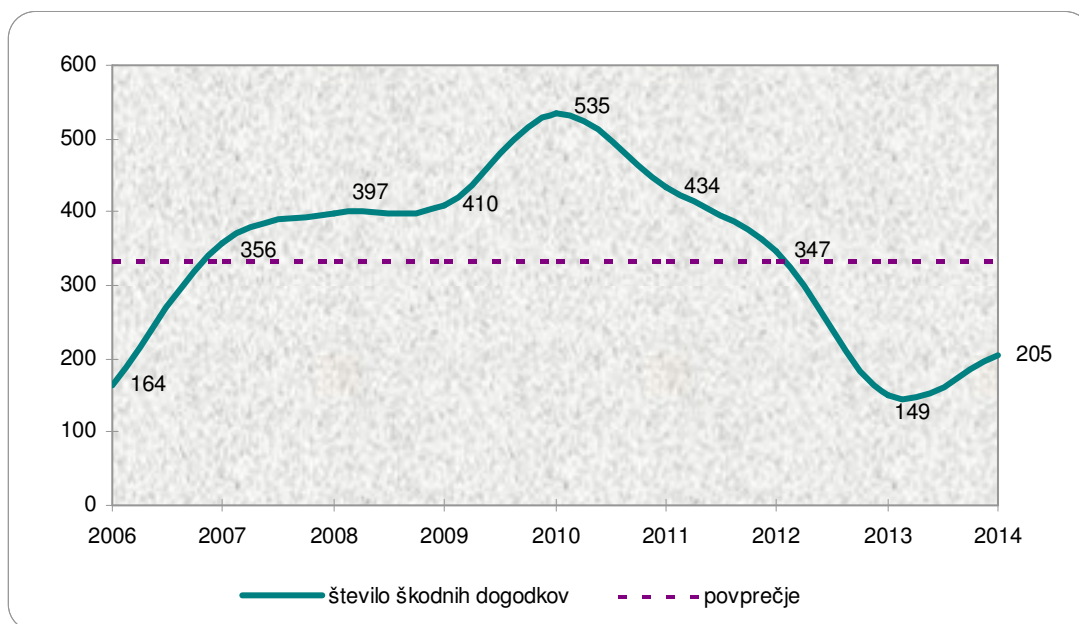

Iz slike 20 je razvidno, da je v obdobju od leta 2006 do leta 2010, število škodnih dogodkov, ki jih je povzročil volk (*Canis lupus*), naraščalo in doseglo višek v letu 2010, ko je število škodnih dogodkov znašalo 535. Nato je zabeležen trend padanja števila škodnih dogodkov. V letu 2013 so ta padla močno pod povprečje, saj je bil volk (*Canis lupus*) kot povzročitelj škode prepoznani v le 149 škodnih dogodkih, kar predstavlja najnižjo vrednost v obravnavanem obdobju. Po treh letih je število škodnih dogodkov v letu 2014 zopet naraslo, in sicer za 27 % v primerjavi z letom poprej, a še vedno za 39 % pod povprečjem.

Iz poročila Škode od volkov v Sloveniji (analiza izdelana v okviru projekta Life+ SloWolf, 2010) izhaja, da kljub očitno naraščajočemu trendu pojavljanja škodnih dogodkov do leta 2010, njihovega porasta ne moremo pripisati izključno porastu številčnosti volkov. Ovčjereja kot ena izmed najhitreje rastočih kmetijskih panog v Sloveniji nedvomno pripomore tudi k povečevanju števila škodnih primerov, predvsem na slabo zavarovanih pašnikih na katerih se pase. Iz navedenega poročila SloWolf tudi izhaja, da upada škod ni mogoče enostavno pojasniti z razširjenostjo drobnice ali uvedbo varovalnih ukrepov, ter da je poleg številčnosti pomembna tudi prostorska razporeditev pašnikov, kjer se drobnica pase. Najverjetneje je, da so volkovi v določenem obdobju na določenem območju odsotni. Opazovanja na terenu pa kažejo, da je vse več

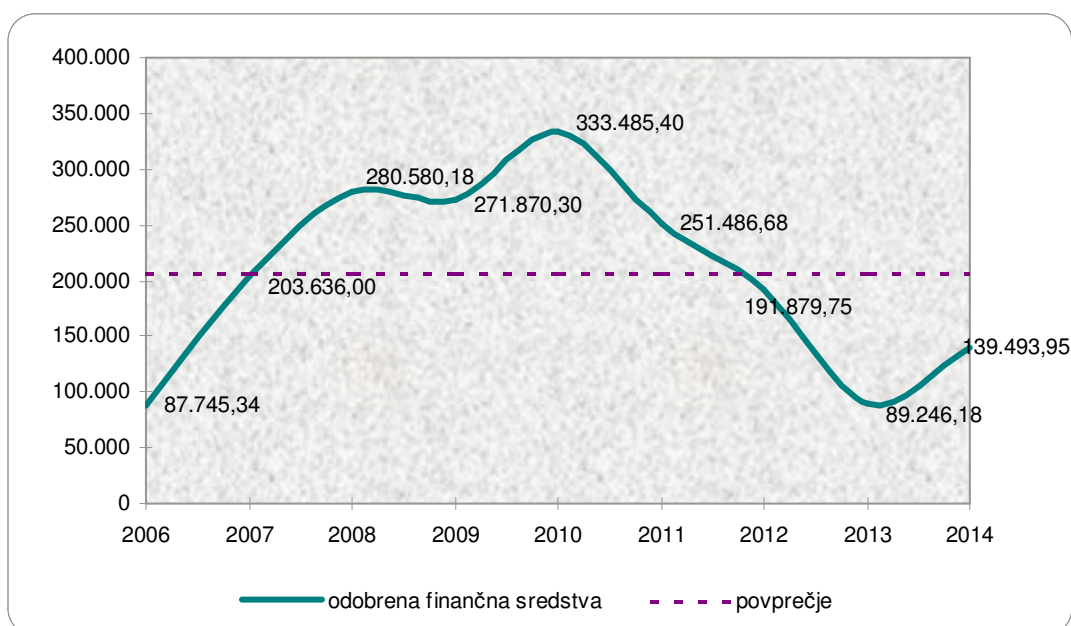
pašnikov v neposredni bližini večjih gozdnih kompleksov, kar verjetno pripomore k povečevanju števila škodnih primerov.

Slika 20: Število škodnih dogodkov, ki jih je povzročil volk (*Canis lupus*) v obdobju od leta 2006 do 2014.

Podoben trend se vidi tudi pri odobrenih finančnih sredstvih, prikazanih na sliki 21. V letu 2006 je bila višina odobrenih sredstev najnižja in je znašala 87.745,34 EUR. Ta so se nato povečevala do prelomnega leta 2010, ko je bila višina odobrenih finančnih sredstev najvišja, in sicer 333.485,40 EUR. Sledil je trend padanja višine odobrenih finančnih sredstev. V letu 2013 je bilo tako odobrenih 89.246,18 EUR, kar je dobrih 70 % manj kot v najbolj obremenjenem letu in slabih 60 % manj od povprečja. Prvič po letu 2009 je znesek izplačanih sredstev zopet narasel, in sicer za 36 % od leta poprej, a kljub temu je še vedno ostal močno pod povprečjem.

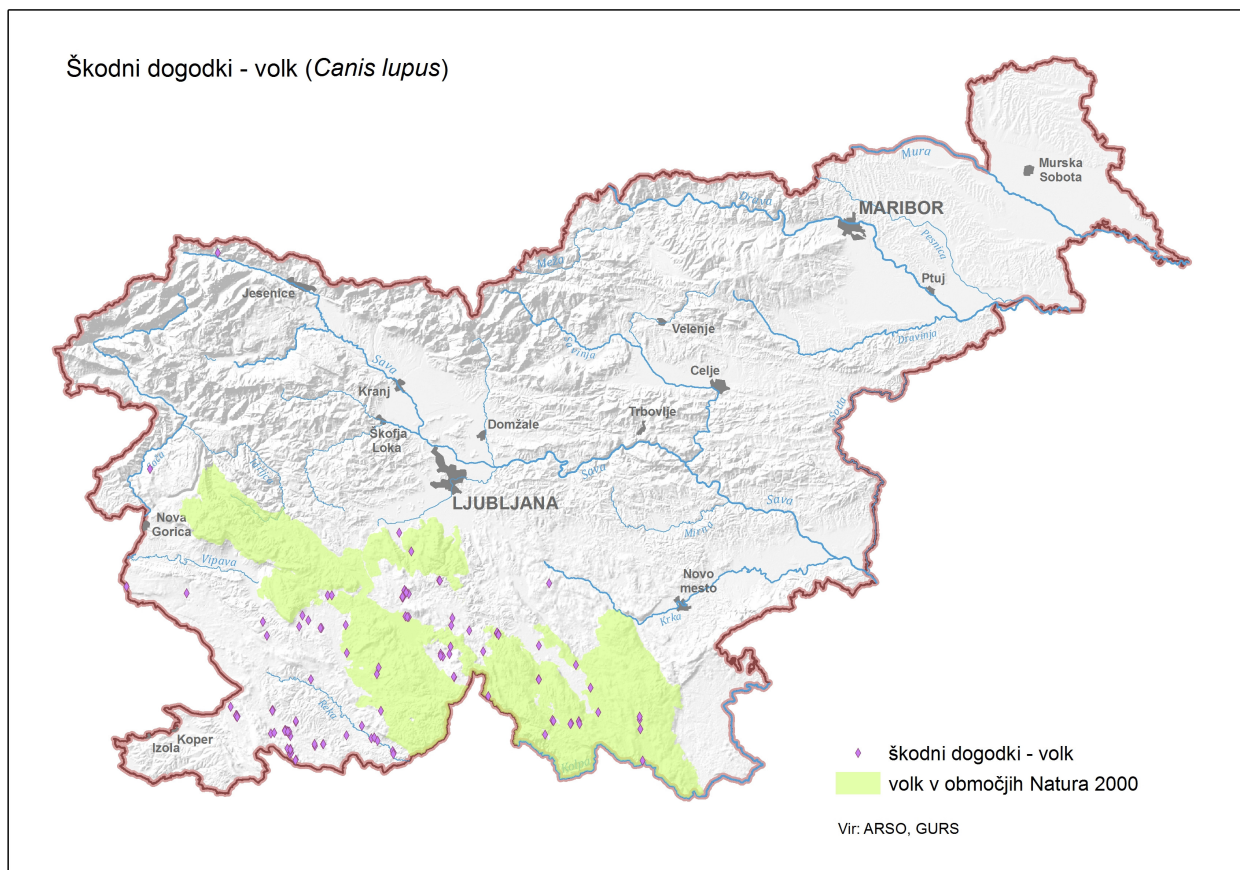
Slika 21: Odobrena finančna sredstva za škodo, ki jo je povzročil volk (*Canis lupus*) v obdobju od leta 2006 do 2014.

4.2 Območje nastanka škode

Slika 22 prikazuje lokacije 207 škodnih dogodkov (izplačilo odškodnine je bilo odobreno ali zavrnjeno), kjer je škodo povzročil volk (*Canis lupus*). Na sliki je prikazano tudi območje Natura 2000, na katerem je prisoten volk (*Canis lupus*). V analizo so vključeni škodni dogodki, za katere je bilo izplačilo odškodnine odobreno ali zavrnjeno, brez 1 škodnega dogodka, kjer koordinate niso bile določene, zato prikaz na karti ni bil mogoč.

Slika 22: Škodni dogodki, ki jih je povzročil volk (*Canis lupus*).

Več kot tri četrtine škodnih dogodkov je bilo opaženih v le dveh statističnih regijah, in sicer Primorsko-notranjski (40 %) in Obalno-kraški (36%) statistični regiji. Z 20 % sledi statistična regija Jugovzhodna Slovenija. Volka (*Canis lupus*), kot povzročitelja škode, so prepoznali v 20 različnih občinah. Največ škodnih dogodkov je bilo opaženih v občini Hrpelje-Kozina (34 %), ki jo uvrščamo v Obalno-kraško statistično regijo. Sledita Cerknica z 21 % in Kočevje z 12 % iz Primorsko-notranjske statistične regije ter Ilirska Bistrica z 8 % iz statistične regije Jugovzhodna Slovenija. Ostalih 25 % škodnih dogodkov je bilo opaženih v preostalih 16 občinah, med drugim tudi 1 v občini Kranjska Gora.

4.3 Premoženje, na katerem je nastala škoda

Iz preglednice 5 je razvidno, da je volk (*Canis lupus*) v 167 oziroma 82 % škodnih dogodkih povzročil za 104,693.94 EUR škode na drobnici, in sicer na 678 živalih (207 jagnjetih, 399 ovcah, 3 ovnih, 2 kozličkih in 67 kozah). V 15 % škodnih dogodkih je bila škoda povzročena tudi na govedu, za katere se je izplačalo slabih 22 % finančnih sredstev, ki so bila namenjena za povračilo škode v katerih je bil povzročitelj škode volk (*Canis lupus*). Preostali 4 % so bili izplačani za škodo, ki jo je volk (*Canis lupus*) povzročil večinoma na kopitarjih in na eni elektroogradi.

Preglednica 5: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki jo je povzročil volk (*Canis lupus*).

Volk (<i>Canis lupus</i>)	Število škodnih dogodkov	Odobrena finančna sredstva v EUR
drobnica	167	104.693,94
govedo	30	30.145,00
kopitarji	8	4.610,01
materialna škoda	1	45,00
Skupaj	205	139.493,95

5. SADJARSTVO

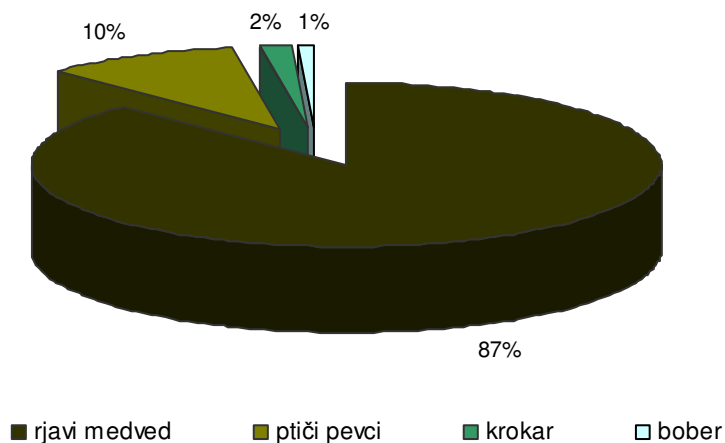
Na področju sadjarstva je bila škoda povzročena v 120 odškodninskih zahtevkih, ki so vključevali 120 škodnih dogodkov. Zavrnen je bil le 1 odškodninski zahtevak, ki je vključeval 1 škodni dogodek. V 119 odškodninskih zahtevkih, ki so vključevali 119 škodnih dogodkov, je bilo tako uničenih in poškodovanih za 22.901,55 EUR sadnih dreves in sadja. Delež je v primerjavi z vsemi škodnimi dogodki znašal 11 % in po pogostosti škodnih dogodkov po vrstah premoženja zaseda tretje mesto, takoj za drobnico in materialno škodo. Glede na vsa finančna sredstva pa je bilo za področje sadjarstva porabljenih 5 % sredstev.

5.1 Povzročitelji škode na področju sadjarstva

Preglednica 6: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo škode, ki je bila povzročena na področju sadjarstva.

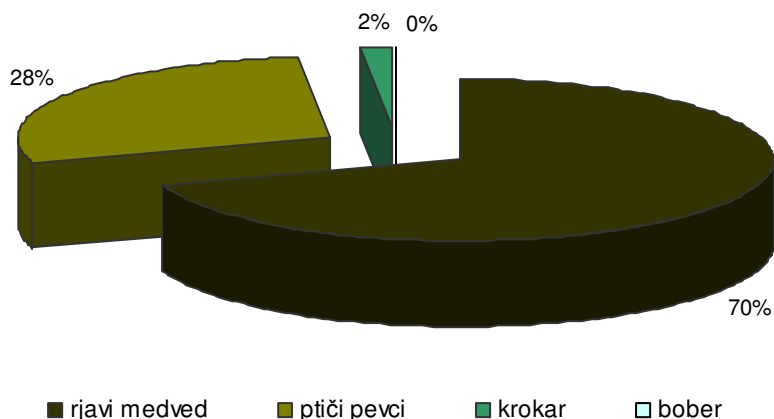
Povzročitelj	Število škodnih dogodkov	Odobrena finančna sredstva v EUR
rjavi medved	104	16.047,15
ptiči pevci	12	6.464,79
krokar	2	369,20
krokar	1	20,41
Skupaj	119	22.901,55

Slika 23: Delež škodnih dogodkov na področju sadjarstva glede na povzročitelja škode.

Iz preglednice 6 je razvidno, da je na področju sadjarstva največ škode povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*). Kot povzročitelj je bil prepoznan v 104 oziroma 87 % škodnih dogodkih za kar je bilo izplačanih 70 % finančnih sredstev, ki so bila namenjena za področje sadjarstva. Ostali povzročitelji so bili predvsem ptiči pevci (*Turdus merula*, *Parus major*, *Sturnus vulgaris* in *Fringila coelebs*), ki so bili prepoznani v 12 oziroma 10 % škodnih dogodkih. Izplačanih je bilo 28 % finančnih sredstev namenjenih za področje sadjarstva. Razlog je lahko večji obseg škode, ki je bila povzročena pri posameznem škodnem dogodku. V posameznih primerih sta na sadnem drevju in pridelku škodo povzročila še krokar (*Corvus corax*) in bober (*Castor fiber*) za kar je bilo skupno izplačanih slabih 2 % oziroma 389,61 EUR finančnih sredstev. Največkrat je bila škoda povzročena na slivah, prav tako pa tudi na jablanah, hruškah, češnjah in leskah.

Slika 24: Delež odobrenih finančnih sredstev na področju sadjarstva glede na povzročitelja škode.

6. MATERIALNA ŠKODA

V 146 odškodninskih zahtevkih, ki so vključevali isto število škodnih dogodkov, je bila povzročena druga materialna škoda. Zavrnenih je bilo 5 odškodninskih zahtevkov, v celoti ali delno je bilo ugodno rešenih 141 odškodninskih zahtevkov, kjer je bilo uničenega in poškodovanega za 43.549,80 EUR premoženja. Delež je v primerjavi z vsemi škodnimi dogodki znašal 13 % in po pogostosti škodnih dogodkov po vrstah premoženja zaseda drugo mesto, takoj za drobnico. Glede na vsa finančna sredstva je bilo za drugo materialno škodo porabljenih 10 % sredstev.

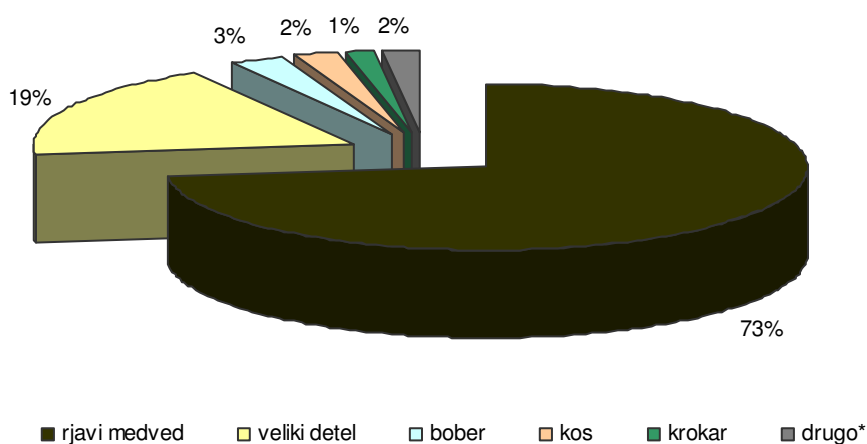
6.1 Povzročitelji druge materialne škode

Preglednica 7: Število škodnih dogodkov in odobrena finančna sredstva za povračilo druge materialne škode.

Povzročitelj	Število škodnih dogodkov	Odobrena finančna sredstva v EUR
rjavi medved	104	6.877,08
veliki detel	25	33.443,6
bober	4	870,00
kos	3	280,00
krokar	2	1.847,42
hermelin	1	130,00
črna vrana	1	56,70
volk	1	45,00
Skupaj	141	43.549,80

Iz preglednice 7 je razvidno, da so drugo materialno škodo povzročili predvsem rjavi medved (*Ursus arctos*) in veliki detel (*Dendrocopos major*). Največkrat jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*), in sicer 104 krat, kar predstavlja skoraj tri četrtine škodnih dogodkov, za katere pa je bilo izplačanih le 14 % finančnih sredstev, ki so bila namenjena za drugo materialno škodo. Materialna škoda je nastala predvsem na avtomatskih krmilnicah za divje prašiče in kokošnjakih prav tako pa tudi na najrazličnejšem premoženju, kot so vrata, ograje, elektromreža, folija itd. Pod razno materialno škodo so uvrščene tudi delovne ure, ki so največkrat potrebne za sanacijo sadovnjaka. Na sliki 25 in 26 je vidna razlika med deležem škodnih dogodkov in deležem izplačanih finančnih sredstev za drugo materialno škodo, ki jo je povzročil rjavi medved (*Ursus arctos*). Ta namreč poleg škode na domačih živalih oziroma sadnem drevju pogosto hkrati povzroči tudi materialno škodo na drugem premoženju. Škodni dogodek je zato upoštevan tolikokrat, kot je področij, na katerih je škoda nastala.

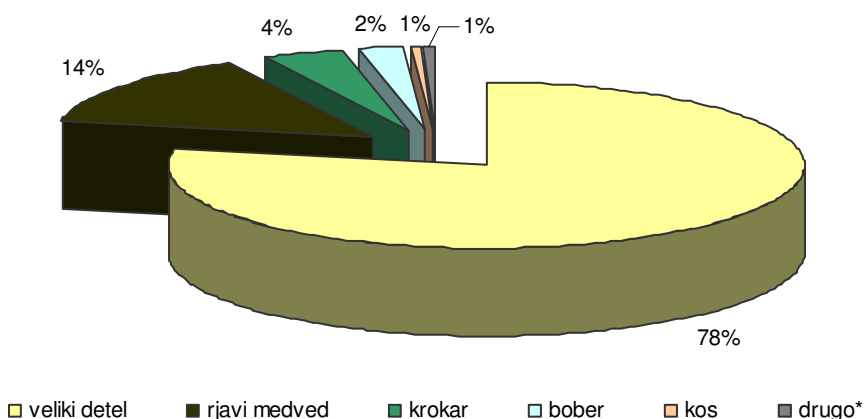
Slika 25: Delež škodnih dogodkov na področju druge materialne škode glede na povzročitelja škode.

*drugo: volk, črna vrana, hermelin

V 19 % škodnih dogodkih je bil kot povzročitelj prepoznani veliki detel (*Dendrocopos major*). Izplačanih je bilo kar 78 % finančnih sredstev namenjenih za drugo materialno škodo. Gre za škodo, ki je običajno povzročena na stanovanjskih in gospodarskih objektih, in sicer fasadah in ostrešju, odškodninski zahtevki pa so v teh primerih običajno visoki.

Slika 26: Delež odobrenih finančnih sredstev na področju druge materialne škode glede na povzročitelja škode.

*drugo: volk, črna vrana, hermelin